

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knafljeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—,
celoletno 44.— dinarjev; za tuzemstvo: četrletno 15.—,
polletno 30.—, celoletno 60.— dinarjev

Kratek pregled dogodkov

V drugi polovici velikonočnega tedna so začele italijanske in nemške čete zasedati naše kraje. V Ljubljano so prišli prvi italijanski vojaki na veliki petek popoldne. Napredovanje italijanskih in nemških čet se je nato nadaljevalo na vsem ozemlju Jugoslavije.

Kakor je javilo vrhovno poveljstvo nemške vojske, je zadna jugoslovenska vojska 17. t. m. ob 21. uri brezpogojno položila orožje. Predaja se je izvršila 18. t. m. opoldne.

Iz poročil italijanskih listov povzamemo, da sta zapisnik o premirju 17. t. m. ob 21. uri podpisala z Nemčijo general von Weichs in za Italijo polkovnik Bonfatti. Kot jugoslovenska

odposlanca pa sta podpisala premirje bivši jugoslovanski minister za zunanje zadeve dr. Cincar Marković in general Janković.

Dele bivše Jugoslavije so zasedli tudi Madžari in Bolgari, a Hrvatska se je razglasila za svobodno državo.

Zasedba krajev bivše dravske banovine se je izvršila v miru. V Ljubljani je sedež Kr. Civilnega Komisarja za slovensko ozemlje, zasedeno od Italije. Italijanska okupacijska oblastva postopajo vljudno in prijazno z ljudstvom, ki je mirno in v redu izvršuje vse izdane odredbe.

Civilni Komisar za zasedeno ozemlje

Dne 17. t. m. ob 17. je prišel Federale Grazioli, Civilni Komisar na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanske vojske, s funkcijami in oficirji svojega spremstva na sedež Komisariata, kjer je prevzel poverljene mu posle.

Ob tej priliki se je zahvalil banu za sodelovanje z italijanskimi oblastvi v prvih dnevih zasedbe.

Nato je odredil, naj se izobesijo na banovini in na vseh javnih uradih ozemlja, ki ga je zasedla italijanska vojska, do nadaljnje odredbe italijanske zastave. Med to slovesnostjo so stali na častni straži Kraljevi Karabinjerji.

Federale (pokrajinski Tajnik Fašistične Stranke) Emilio Grazioli, ki je bil imenovan za Civilnega Komisarja na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanske vojske je bil v tržaški pokrajini kot pokrajinski Tajnik Fašistične Stranke okoli pet let. Še pred imenovanjem za tržaškega pokrajinskega Tajnika je bil na enakem položaju v pokrajini Trento, razen tega pa je bil na raznih visokih političnih in upravnih položajih v tržaški pokrajini.

Federale Emilio Grazioli spada med fašiste prve ure, med fašiste pred pohodom na Rim. On je tudi član nove Fašistične Korporacijske Zbornice od njene ustanovitve dalje. Izkazal se je že kot bojevnik v svetovni vojni ter je odlikovan z vojnim križem.

Gospodu Civilnemu Komisarju želimo pri izvrševanju njegovih poslov mnogo uspeha v blagor njegove velike domovine in našega prebivalstva!

52. rojstni dan Vodje Nemčije Adolfa Hitlerja

Nemški poročevalski urad poroča iz Berlina: Za 52. rojstni dan sta Vodji Hitlerju izročila čestitke v imenu domovine Rudolf Hess, v imenu celotne oborožene sile pa državni maršal Herman Göring. Vodja Hitler je svoj rojstni dan prebil v glavnem stanu svoje vojske v najožjem krogu svojih vojaških sodelavcev. Glavni stan vodje je bil, v nedeljo 20. t. m. v središču zanimanja vsega sveta. Vodji je bilo poslano

nešteto brzojavk s čestitkami ne samo iz vseh pokrajin Velikega Rajha, temveč tudi z vsega sveta.

Stefani javlja iz Rima: Nedeljski italijanski listi, ki v debelem tisku objavljajo brzojavki, ki sta jih poslala Vodji Nemškega Rajha italijanski Kralj in Cesar ter Duce o priliki njegovega rojstnega dne, prinašajo nadalje tudi dolge članke, v katerih tolmačijo ta važni dogodek.

»Popolo di Roma« zlasti podčrtava istovetnost med današnjo Nemčijo in njenim Voditeljem in opozarja med drugim tudi na sijajna dela, ki so bila doslej izvršena v tretjem Rajhu na vseh področjih udejstvovanja. »Popolo di Roma« zaključuje svoja razmotrivanja z naslednjimi stavki: »Zgodovina preporoda nemškega naroda, ki je tako slična naši zgodovini, paralelnost med našima revolucijama, skupna potreba Italije in Nemčije, da uresničila neko višjo pravico tako za sebe kakor tudi za svet, so napotile ta dva naroda v sedanjo skupno vojno proti skupnemu sovražniku. Zmaga se že odraža na obzorju. V imenu svojih obeh velikih državnih šefov bosta oba naroda to zmago znala tudi pričakati.«

Komanda pešadijske divizije »Isonzo«
generaelni štab

Vsemu prebivalstvu

Italijanska vojska je zasedla vaše kraje. Z današnjim dnevom prevzamem poveljstvo mesta Ljubljane z vso vojaško in civilno oblastjo.

Vaša lastnina, vaše šege in navade se bodo spoštovale, naj nihče ne žali niti ne napada oboroženih sil, ki v vaših krajih predstavljajo fašistično Italijo.

Odrejam:

da vsakdo, izvzemši policijsko stražo in orožništvo, ki poseduje orožje ali municijo kakršnekoli vrste, izroči to orožje ali municijo mestnemu poglavarstvu v Ljubljani oziroma svojemu krajevno pristojnemu občinskemu uradu do polnoči med nedeljo 13. t. m. in ponedeljkom 14. t. m.

Nadalje odrejam, da ponoči od 21. do 5. ure ostane vsakdo doma. Zapustiti stanovanja je dovoljeno le osebam, ki imajo pismeno dovoljenje. Taka dovolila bo izdajala zainteresiranim osebam gori navedena komanda. Tozadevne prošnje je vlagati pri kr. banški unravi dravske banovine.

Odredbe glede zatemanja ostanejo v polnem obsegu v veljavi.

V Ljubljani, 12. aprila 1941.

Divizijski General

Komandant mesta:

FEDERICO ROMERO

POVELJSTVO XI. ARMADNEGA ZBORA

RAZGLAS

1. Vsak, kdor zadržuje orožje ali municijo kakršnekoli vrste, ga mora izročiti v 24 urah pristojnemu občinskemu uradu, ki mora poskrbeti za njih shrambo ter sporočiti količino in vrsto vojaškemu poveljstvu v Ljubljani, da ukrene njih prevzem.

Predstojnik občinske uprave je odgovoren za to do izvršenega prevzema.

2. Vsak, kdor bo po preteku tega roka zasačen v posesti orožja ali municije, bo kaznovan po vojnem zakonu.

3. Kdor stori sovražna dejanja ali dejanja sabotaže, ki bi mogla ogroziti varnost ali poslovanje poveljstva, čet in pomožnih ustanov Kraljevske italijanske vojske, bo takoj ustreljen.

4. Orožništvo in civilna policija preideta pod neposredno poveljstvo okupacijskih vojaških oblasti.

5. Vsi moški, ki se kakor koli zapustili jugoslovansko vojaško službo in se vrnili domov, se morajo staviti na razpolago najbližji okupacijski vojaški oblasti.

6. Od 21. ure (po italijanskem uradnem času, ki odgovarja 20. normalni uri) do 5. ure morajo vsi ostati doma; iz hiše smejo v teh urah samo zdravniki in babice, ki pa morajo imeti uradno dovoljenje, izdano po poveljniku Kraljevskih Karabinjerjev armadnega zbora.

7. Tudi podnevi (od 5. do 21. ure vedno po italijanskem času) se ne sme nihče oddaljiti iz kraja svojega navadnega bivanja, če nima dovoljenja, ki ga izstavi katero poveljstvo velikih odinik operativne vojske.

Kdor bi prekršil to uredbo, bo zaprt. Motorna vozila (motocikli, avtomobili in tovorni avtomobili, katerih bi se pri gibanju poslužili) bodo zaplenjena.

8. Od 21. do 5. ure (po italijanskem času) ne sme prodirati iz stanovanj nobena svetloba.

9. Tečaj dinarja na zasedenem ozemlju so višje oblasti do nove odredbe določile v izmeri 100 din za 30 italijanskih lir.

16. aprila 1941. XIX. E. F.

General armadnega zbora,
poveljnik
MARIO ROBOTTI

POJASNILO!

Prejeli smo od merodajne strani pojasnilo, ki se tiče vseh onih moških, ki so služili v jugoslovanski vojski in se vrnili domov. Pojasnilo se kratko glasi:

Točko 5. razglasa Poveljstva XI. armadnega zbora od 16. aprila 1941. XIX E. F., po kateri se morajo vsi moški, ki so kakor koli zapustili jugoslovansko vojaško službo in se vrnili domov, staviti na razpolago najbližji okupacijski vojaški oblasti, ni razumeti tako, da se morajo prizadeti dejanske prijavitelji. O tem, ali, kako in kdaj se morajo prizadeti dejanske prijavitelji ali predstaviti, izide pravočasno poseben poziv.

Iz pisarne Komande pehotne Divizije »Re« v Ljubljani.

ODREDBI

POVELJSTVA PEHOTNE DIVIZIJE »RE«
Mi, divizijski general poveljnik divizije »Re«, Grande Uff. Benedetto Fiorenzoli,

ODREJAMO:

1. da se uvede na ozemlju Slovenije, zasedenem od italijanske vojske, začeni od 6. ure dne 18. aprila zakoniti italijanski čas. Vse ure se morajo torej pomakniti za eno uro naprej;

2. da se počeni od 21. ure dne 17. t. m. pa do nove odredbe ustavi promet z zasebnimi avtomobili in motornimi vozili.

Na prošnjo in v primerih dokazane potrebe se bodo izdajale posebne dovolilnice za avtomobilski promet v uporabo zdravnikom in babicam in za motorna vozila v javni oskrbovalni službi.

Prošnjo je treba naslavljati na Poveljništvo Divizije »Re« (Commando della Divisione »Re«) preko tukajšnje banske uprave.

Nadalje odredimo, da morajo imetniki benca in količinah nad 20 litrov javiti te količine Poveljništvu Divizije neposredno v dveh dneh po razglasitvi te odredbe.

Ljubljana, dne 16. aprila 1941-XIX.

Divizijski General Komandant
B. FIOREZZOLI

Pretiskovanje vrednotnic

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje

odreja:

Člen 1. Do 26. aprila 1941-XIX se morajo pretiskati vse državne in banovinske vrednotnice.

Člen 2. Do tega roka naj prodajalci, ustanove in zasebniki, ki imajo take vrednotnice, poskrbijo za njih zamenjavo in sicer:

a) pri blagajni finančne direkcije v Ljubljani ali pri davčnih upravah: za državne kolke, davčne znamkice, sodne znamkice, znamkice za obrambni sklad, menične golice, obrazce za najemne pogodbe, kolke za najeminske pobotnice, kolke za živinske potne liste, carinske prijave in tovarne liste;

b) pri blagajni bivše banovine v Ljubljani: za banovinske kolke in za kolke za živinorejski sklad;

c) pri blagajni poštna direkcije oziroma pri poštini uradih za poštne vrednotnice vobče.

Člen 3. Dne 27. aprila 1941-XIX izgubijo veljavo vse v tej odredbi navedene vrednotnice, ki bi ne bile zamenjane po gornjih točkah.

Ljubljana, 21. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar
za zasedeno slovensko ozemlje
Emilio Grazioli

Poštna, telefonska in brzojavna tarifa za notranji promet

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje

odreja:

Poštna tarifa za notranji promet na slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, se razširja na vse poštne pisemske pošiljke, brzojavke in telefonske pogovore z Italijo. Ta odredba stopi v veljavo dne 23. aprila 1941-XIX.

Ljubljana, 21. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar
za zasedeno slovensko ozemlje
Emilio Grazioli

Prepoved plačil in izvoza valute v nezasedeno ozemlje bivše Jugoslavije

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje

odreja:

Člen 1. Do nove odredbe se razen po predhodnem pooblastilu Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje odgodi vsa plačila iz tega ozemlja v tista ozemlja bivše jugoslovanske države, ki jih ni zasedla italijanska vojska.

Člen 2. Zneski, ki jih pravne ali privatne osebe iz kakršnega koli naslova dolgujejo fizičnim ali pravnim osebam, bivajočim na ozemlju bivše jugoslovanske države, ki ga italijanska vojska ni zasedla, se morajo položiti do 26. aprila 1941-XIX, še ne zapadle obveznosti pa na dan dospelosti pri Hranilnici državne banovine, ki bo odprla račun na ime osebe, v katere korist bi se imelo plačilo izvršiti.

S tem računom se ne more razpolagati brez pooblastila Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje.

Člen 3. Položba po določbah prednjega člena oprosti položnika njegove obveznosti.

Člen 4. Nadalje je brez pooblastila Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje prepovedan vsak prenos denarja, vrednostnih papirjev v kakršni koli valuti,

zlata ali srebra v palicah, kovancih ali izdelkih ter drugih dragocenosti in predmetov posebne umetniške vrednosti z zasedenega slovenskega ozemlja na ozemlju bivše jugoslovanske države, ki ni zasedeno po italijanski vojski.

Člen 5. Kdor prekrši določbe prednjih čl. 1. in 4. se kaznuje z zaplenbo zneska, vrednostnih papirjev ali predmetov, ki bi jih skušal izvoziti ter se izroči sodnim oblastvom, pristojnim za nadaljnji kazenski postopek po zakonu.

Člen 6. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Ljubljana, dne 22. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar
za zasedeno slovensko ozemlje
Emilio Grazioli

Znaki za alarm v primeru letalskega napada

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje v sporazumu z vojaško komando

odreja:

Člen 1. Delno se spreminjajo dosedanje odredbe ter se bo dajal znak za alarm v primeru sovražnega letalskega napada v mestu Ljubljani in na ozemlju ljubljanske občine od 0 ure dne 23. aprila 1941-XIX dalje izključno z enim samim zvižgom v valoviti modulaciji, trajajočim tri minute.

Znak za prenehanje nevarnosti se daje s zvižgom sirene, trajajočim tri minute.

Od zgoraj navedenega datuma se bodo oglašale sirene vsak dan ob 10. z zvižgom, trajajočim 10 sekund, da se preskusi brezhibno delovanje.

Člen 2. V drugih krajih ostane v veljavi uporaba zvonov za dajanje znaka o preteči nevarnosti, kakor tudi za prenehanje nevarnosti in sicer na način, ki je bil doslej v rabi (pretrgano triminutno zvonjenje ter nepretrgano triminutno zvonjenje).

Člen 3. Za izvrševanje verskih obredov smejo zvoniti cerkveni zvonovi kakor doslej.

Člen 4. V mestu in na ozemlju občine Ljubljane je prepovedana uporaba siren v druge namene nego so označeni v čl. 1. Kršilci teh predpisov se kaznujejo po zakonu.

Ljubljana, 21. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar
za zasedeno slovensko ozemlje
Emilio Grazioli

KR. CIVILNI KOMISARIAT

Naredba

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje Zvezni Tajnik Emilio Grazioli

odreja:

Vsa državna civilna oblastva na slovenskem ozemlju, zasedenem od Italijanske Oborožene Sile, ki so bila po dosedanjih zakonih in predpisih podrejena neposredno svojim ministrstvom, kakor na pr. sodna uprava in sodišča, finančna, poštna in železniška uprava, so odslej podrejena Kr. Civilnemu Komisarjatu za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, dne 20. apr. 1941.-XIX

Kr. Civilni Komisar
za zasedeno slovensko ozemlje
E. Grazioli s r

TOLAŽBA

Mlad mož pride domov in dobi svojo ženo vso objokano. Ko jo vpraša, kaj je vzrok njeni žalosti, mu ona med solzami oove:

»Spekla sem ti tako dober kolač! Dala sem ga na mizo, pa ga je pes pojedel! Umrla bom od žalosti za njim.«

»No, ni se ti treba toliko žalostiti. Odvrne mož. »Saj imam dobrega prijatelja, ki nama bo dal novega psa.«

Vzvišena zahvala Nj. Vel. Kralja in Cesarja Kr. Civ. Komisarju Slovenije g. Grazioliju

Ob prevzemu svojih dolžnosti v civilni upravi na ozemlju Slovenije, ki je zasedeno od italijanske vojske, je Kr. Komisar in Zvezni Tajnik Emilio Grazioli poslal vdan pozdrav Nj. Veličanstvu Kralju in Cesarju.

Kr. Civilni Komisar je sprejel nasledni odgovor:

»Nj. Veličanstvo Kralj in Cesar je sprejel z veliko zadovoljnostjo Vašo vljudno misel in se Vam pristrčno zahvaljuje.«

Krušno žito naših krajev je turščica

Vsi na delo, da bomo pridelali čim več turščice in krompirja

V zadnjih dneh je mnogo dela na polju zastalo, vendar še ni nič zamujeno. Zdaj bo treba pohiteti in se z vso odločnostjo posvetiti delu, da bo jeseni čim več živeža, ker ni verjetno, da bomo mogli živila dobivati od drugod. Treba je obdelati vsak košček zemlje. Vsakdo, ki ima kakršnokoli zemljo, mora gledati na to, da ta kos zemlje ne ostane neobdelan.

Ce je morda kak kos zemlje zaradi nepogojitve premalo rodovitna, ga posadi s krompirjem. Prekopljaj ga in ga potrosi z nitrofoskatom ali pa z mešanim umetnim gnojilom. Nato ga prebranjaj, da pride gnojilo kakih 10 cm v zemljo, pusti en dan ali dva, nato pa vsadi krompir. Vzemi za seme najlepše krompirje s krepkimi cimami in jih zreži na precej debele krljice.

Krompir ljubi sicer globoko, obdelano zemljo. V tako zemljo ima zrak boljši dostop, kar je za rast zelo važno. Hlevski gnoj je dobru gnojilo za krompir, ker se zaradi večkratnega okopavanja, kar omogoča zračenje tal, dobro razkrajaja. Toda hlevskega gnoja ni preveč, a tudi ni zdaj pravi čas za gnojenje s hlevskim gnojem. Zato si pomagajmo z nitrofoskatom ali mešanim gnojilom. Kakor smo že rekli, naj se nitrofoskal pred saditvijo krompirja raztrosi po njivi, odnosno po vrtu

in zaorje, odnosno na vrtu temeljito premeša z zemljo s pomočjo železnih grabelj. Na en hektar natrosi 500 do 600 kg nitrofoskala.

Kmetje znajo to delo že dobro opraviti, a začetniki naj že izkušene sadilce krompirja vprašajo za svet. Oklevanje in izgovori, da se na to ne razumeš, so nesmiselni v časih, ko mora biti vsakdo na mestu, da pridelava čim več kakršnegakoli živeža. Sebi in splošnosti boš s tem koristil, saj je v teh časih čisto nejasno, od kod in kako bodo sicer naši kraji lahko dobili živež.

Ce bo krompirja dovolj, ne bodo ljudje gladovali. Toda poleg krompirja je treba v veliki meri saditi tudi turščico, ki je slovensko krušno žito. Turščica je nekoliko izbirčnejša glede zemlje. Potrebna pa bo za kruh, ker naši kraji pretežno niso primerni za pridelovanje pšenice in drugega žita. Seveda pa turščica ne spada na vrtove, ki naj se izrabijo le za gojitev zelenjave, sočivja in krompirja. Ne dvomno pa so tudi po mestih in drugih večjih krajih prostori, ki so bili doslej neizrabljeni, a bi lahko prišli v poštev za gojitev turščice ali krompirja.

Morda se bodo temu ali onemu zdeli ti navsveti smešni. Ne, niso smešni, temveč zelo, zelo nujni. Vsi, kmetje in meščani, se moramo brez oklevanja lotiti kmetijskega in vrtnega dela.

Novo hrvatsko državo sta

Italija in Nemčija priznali

Med vojno se je s pomočjo hrvatskih ustašev ustanovila samostojna hrvatska država. Kakor poroča Stefani, je voditelj hrvatskega naroda dr. Ante Pavelić poslal Duceju brzojavko, v kateri ga prosi, naj Fašistična Vlada prizna novo hrvatsko državo, katere meje bo določila hrvatska vlada v sporazumu z vladama držav osi. Duce je poslal naslednji odgovor:

»Sprejel sem Vašo brzojavko, s katero me obveščate, da je bila razglašena neodvisna hrvatska država, in prosite, da se naj prizna neodvisna Hrvatska od strani Fašistične Italije. Z veliko zadovoljnostjo pozdravljam novo Hrvatsko, ki je dosegla zaželeno svobodo danes, ko so države osi razdeležale umetno zgradbo Jugoslavije. Srečen sem, da Vas obvestim, da je neodvisna država Hrvatska priznana od Fašistične Vlade, ki bo srečna, da se svobodno sporazume s hrvatsko narodno vlado glede določitve mej nove države, kateri izreka italijanski narod najboljšo željo.«

Nemški poročevalski urad poroča, da je voditelj Hrvatske dr. Ante Pavelić obvestil Voditelja Nemčije in nemško vlado, da je bila razglašena svobodna Hrvatska. Voditelj Nemčije pa je naslovil v odgovor na dr. Pavelića brzojavko:

»Zahvaljujem se Vam za Vašo brzojavko kakor tudi za ono generala Kvaternika, v katerih ste v soglasju z voljo, izraženo od hrvatskega naroda, sporočili razglas neodvisne države Hrvatske ter me zaprosili za priznanje neodvisne Hrvatske s strani nemškega rajha. V tej uri, v kateri je hrvatski narod na napredovanju čet držav osi spet našel svojo svobodo, ki si jo je tako dolgo želel, mi je v posebno veselje in zadoščenje,

da Vam lahko izrazim priznanje neodvisne hrvatske države s strani nemškega Rajha. Nemška vlada bo srečna, da se bo po svobodni izmenjavi vidikov z narodno hrvatsko vlado lahko sporazumela glede mej nove države. Izražam svoje najboljšo željo za Vas ter za bodočnost hrvatskega naroda.«

Voditelj hrvatskega naroda dr. Ante Pavelić je 17. t. m. po večji slovesnosti razglasil po radiu, kako je sestavljena vlada v hrvatski državi.

Poglavar države, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister je dr. Ante Pavelić, njegov namestnik, vrhovni poveljnik hrvatske oborožene sile in načelnik orožništva je general Slavko Kvaternik. Podpredsednik vlade je Osman Kulenović, minister za pravosodje Mirko Puh, minister za notranje zadeve Andrija Barduković, minister za narodno zdravje Petrić, minister za narodno gospodarstvo Lovro Stupić, minister za narodno vzgojo in bogočastje dr. Mile Budak, minister za gozdove in rudnike Ivo Frković, minister za poenotenje postav Domanžić.

Nato je poglavar Hrvatske države imel kratek nagovor in naglasil, da je v zgodovini Hrvatske vedno živel duh hrepenenja po neodvisnosti.

Svoje konje iščejo

Številni gospodarji so oddali konje za vojne namene. Ob razpustu vojske pa so bili tudi konji razpršeni na vse strani. Le redki gospodarji so zdaj dobili po vojni svoje konje. Nekateri so se zadovoljili z vsem, kar jim je pač prišlo v roke. So pa tudi taki, ki nikdar niso bili lastniki konj in jih zato tudi

niso oddali v vojne namene, vendar pa so si zdaj neupravičeno prilastili tujo lastnino.

Pravi lastniki iščejo svoje konje potujoč iz kraja v kraj in pregledujoč hleve. Nekaterim se posreči, da najdejo svoje živali, največ pa je takih, ki morajo spet dalje. Konji, ki so ostali v naših krajih, bodo pač našli svoje prave gospodarje, ker so zapisniki v redu in imajo konji po zapisnikih vzgane številke. Toda konji, ki so bili odgnani izven naših krajev, so najbrž za pravega lastnika izgubljeni.

Kako so bili v prevratnih dneh na delu brezvestni tatovi konj, nam priča naslednji dogodek: Posesnik Franc Strniša iz Dolenjskih Toplic je kakor drugi gospodarji oddal v vojne namene dva konja in voz. Svojih konj ni dobil več nazaj, pač pa v zame-nu dva druga konja, ki naj bi ju obdržal, dokler ne dobi lastnih konj vrnjenih. Čeravno konja nista ustrezala vrednosti njegovih lastnih, je bil mož vendar zadovoljen, da more vsaj obdelati polje, ker mu je delo že tako zastalo. V nedavni noči pa se je nekdo tiho približal hlevu, s silo odprl zaprta vrata in odvedel enega konja. Tatvino so domači opazili šele v jutrnjih urah, ko so prišli v hlev, da bi nakrmili živino. Za tatom ni sledu. Podobne tatvine so se v prevratnih dneh zgodile tudi drugod.

Ob pomanjkanju sladkorja si lahko pomagata

V zadni svetovni vojni je zelo primanjkovalo sladkorja, zato so morali ljudje najti nadomestek. Sadili so sladkorno peso in jo proti jeseni, ko je bila godna, mečkali kakor sadje in njen sok kuhali tako dolgo, da se je zgostil v medu podobno gosto tekočino. Ta tekočina je tudi po okusu podobna medu, samo da nekoliko greni.

Pobrigajte se torej za sladkorno peso, da si boste lahko sami napravili zasilni sladkor. Zdaj pomladi je treba misliti na vse to.

Recept za kuhanje soka sladkorne pese je nastopen. Peso najprej temeljito opereš, da ne ostane na njej prav nikakega blata. Nato jo dobro zmečkaš kakor sadje, iz katerega hočeš napraviti sadjevec. Zmečkano peso stisni v stiskalnici. Sok potem kuhaš v velikem loncu, da počasi povreva. Pene, ki se napravljajo na vrhu, sproti odstranjuješ z zajemalko, ker so te pene le ostanki kake nesnage. Ko je tekočina dovolj gosta, jo ohladi in deni v kozarce. Včasih je ta tekočina tako dobra, da jo ta ali oni ima za slabši med.

Ker se na majhnem prostoru lahko pridelava precej sladkorne pese, naj nihče, ki ima malo večje zemljišče, ne opusti tega poskusa. Ostanek se da še zmerom porabiti za krmo svinjam.

Dopisi

DOLENJI LOGATEC (Smrtna kosa). V visoki starosti 86 let je umrl narednik vodnik v pokoju in posesnik g. Jože Urbas. Pokojnemu blag spomin, žalujočim svojem pa naše iskreno sožalje!

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Kovečju: volli I. po 12.25, II. po 11.50 do 12, III. po 10.75 do 11.50, telce I. po 11, II. po 10 do 10.50, III. po 9.50 do 10, krave I. po 10, II. po 9, III. po 7 do 8, teleta po 11 do 12 din; v Metliki: volli I. po 11.25 do 12 II. po 10.50 do 11, III. po 10 do 11.50 junči I. po 11 do 11.25, II. po 9.50 do 10.50, III. po 8, krave po 10.50 do 10.75 krave II. po 8 do 10, III. po 6 do 7 din.

ZELENJAVA. Na ljubljanskem trgu: solata endivija 10 do 12, kajserica 12 do 14, karfiola in okrovt 5 do 7, radič 10 din za kg.

Gospodarska posvetovanja na Kr. Civilnem Komisariatu

Dne 21. aprila t. l. je bilo na Kraljevem Civilnem Komisariatu v Ljubljani pod predsedstvom Kr. Komisarja g. Emilija Graziolija več posvetovanj, katerih so se udeležili številni interesirani funkcionarji, ki so jih poslala razna Ministrstva kot izvedence, predstavniki industrije, trgovine in denarnih zavodov iz Ljubljane kakor tudi različni funkcionarji Kr. Komisariata. Na posebnem posvetu se je preučeval predvsem položaj glede prehrane v navzočnosti župana dr. Adlešiča in funkcionarjev Kr. Komisariata. Konference so potekle v duhu popolnega sodelovanja in kažejo na viden način že zdaj trdno voljo, da se rešijo koristno in kar najhitreje važna gospodarska vprašanja, ki so se pojavila v zvezi z zasedbo in so v interesu prebivalstva na zasedenem slovenskem ozemlju.

Oddaja volne. Ministrstvo za Kmetijstvo in Gozdove je s posebnim odlokom razveljavilo ugodnost, ki jo je zakon z dne 19. januarja l. 1939. priznaval pridelovalcem sirove in očiščene volne, da so smeli za lastno uporabo pridržati do 2 kg volne na vsakega družinskega člana. Vsi pridelovalci morajo v roku 20 dni po striženju, odnosno po čiščenju, ves novi pridelek izročiti na pristojnih mestih. Prav tako morajo do 15. maja prijaviti in izročiti vso količino volne lanskega pridelka, ki so jo pridržali za lastno družinsko uporabo, pa je niso še porabili.

VINO. Pri vinogradnikih se dobi: v Ljutomerškem okolišju: navadno mešano vino do 12, fincejšje sortirano do 16 in več dinarjev za liter.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Kočevju: pršutarji po 16, v Mariboru: pršutarji in špehari po 13,50 do 17 din. Prašci za rejo so se trgovali: v Metliki: 8 do 10 tednov stari po 250 do 280, v Kočevju: od 400 do 500, v Mariboru: 5 do 6 tednov stari po 175 do 200 din za rilec.

KRMA. V Ljutomeru: seno 135, slama 100, v Kočevju: lucerna 130, seno 90 do 100, slama 80 do 90 din za 100 kg.

KROMPIR. V Ljutomeru 2,25, v Kočevju 2,50 do 2,75 din za kg.

JAJCA. V Ljubljani po 0,75 do 1, v Kočevju 1 din za kom.

SIROVO MASLO. V Ljubljani: kmečko 36 do 40, v Kočevju: boljše 48 din za kg.

FIZOL. V Ljutomeru 5 do 7, v Kočevju 7 do 8 din za kg.

Tečaj dinarja nasproti liri

Z odredbo Poveljnštva Divizije »RE« je bil določen tečaj dinarja nasproti liri v razmerju 100 din za 30 italijanskih lir odnosno 100 lir za 333,33 din. Zaradi lažjega preračunavanja dinarjev v lire je Združenje trgovcev v Ljubljani izdalo nasledno tabelo:

1 din = 0,30 lire	51 din = 15,30 lire
2 din = 0,60 lire	52 din = 15,60 lire
3 din = 0,90 lire	53 din = 15,90 lire
4 din = 1,20 lire	54 din = 16,20 lire
5 din = 1,50 lire	55 din = 16,50 lire
6 din = 1,80 lire	56 din = 16,80 lire
7 din = 2,10 lire	57 din = 17,10 lire
8 din = 2,40 lire	58 din = 17,40 lire
9 din = 2,70 lire	59 din = 17,70 lire
10 din = 3,00 lire	60 din = 18,00 lire
11 din = 3,30 lire	61 din = 18,30 lire
12 din = 3,60 lire	62 din = 18,60 lire
13 din = 3,90 lire	63 din = 18,90 lire
14 din = 4,20 lire	64 din = 19,20 lire
15 din = 4,50 lire	65 din = 19,50 lire
16 din = 4,80 lire	66 din = 19,80 lire
17 din = 5,10 lire	67 din = 20,10 lire
18 din = 5,40 lire	68 din = 20,40 lire
19 din = 5,70 lire	69 din = 20,70 lire
20 din = 6,00 lire	70 din = 21,00 lire
21 din = 6,30 lire	71 din = 21,30 lire
22 din = 6,60 lire	72 din = 21,60 lire
23 din = 6,90 lire	73 din = 21,90 lire
24 din = 7,20 lire	74 din = 22,20 lire
25 din = 7,50 lire	75 din = 22,50 lire
26 din = 7,80 lire	76 din = 22,80 lire
27 din = 8,10 lire	77 din = 23,10 lire
28 din = 8,40 lire	78 din = 23,40 lire
29 din = 8,70 lire	79 din = 23,70 lire
30 din = 9,00 lire	80 din = 24,00 lire
31 din = 9,30 lire	81 din = 24,30 lire
32 din = 9,60 lire	82 din = 24,60 lire
33 din = 9,90 lire	83 din = 24,90 lire
34 din = 10,20 lire	84 din = 25,20 lire
35 din = 10,50 lire	85 din = 25,50 lire
36 din = 10,80 lire	86 din = 25,80 lire
37 din = 11,10 lire	87 din = 26,10 lire
38 din = 11,40 lire	88 din = 26,40 lire
39 din = 11,70 lire	89 din = 26,70 lire
40 din = 12,00 lire	90 din = 27,00 lire
41 din = 12,30 lire	91 din = 27,30 lire
42 din = 12,60 lire	92 din = 27,60 lire
43 din = 12,90 lire	93 din = 27,90 lire
44 din = 13,20 lire	94 din = 28,20 lire
45 din = 13,50 lire	95 din = 28,50 lire
46 din = 13,80 lire	96 din = 28,80 lire
47 din = 14,10 lire	97 din = 29,10 lire
48 din = 14,40 lire	98 din = 29,40 lire
49 din = 14,70 lire	99 din = 29,70 lire
50 din = 15,00 lire	100 din = 30,00 lire

Oglašujte v »Domovini«!

Pregled političnih dogodkov

Stefani poroča z dne 23. t. m.: Generalni štab italijanskih vojnih sil objavlja izredni komunike, da je

grška armada v Epiru in Makedoniji odložila orožje.

Predaja je bila sporočena 22. t. m. ob 21. uri in 4 minutah od posebnega grškega vojaškega odposlanstva poveljniku italijanske 11. armade na epirski fronti. Podrobni pogoji predaje so bili določeni v popolnem soglasju z zavezniškim nemškimi poveljstvom. Predaja je bila brezpogojna.

Nemški poročevalski urad javlja: Italijanski zunanji minister

grof Ciano je bil v ponedeljek in torek gost nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa na Dunaju.

Oba zunanja ministra zavezniških držav sta imela več razgovorov. V torek zvečer se je italijanski zunanji minister grof Ciano vrnil v Rim.

Radio Roma je poročal glede na izjavo sovjetske vlade, ki ni odobraval nastopa madžarskega orožja v Jugoslaviji, da je tega kriva beograjska vlada, ki je s pučem prišla na oblast in izzvala napad Srbov proti Madžarski, ko je ukazala svojim četam, naj prekoračijo madžarsko mejo.

Neodvisna Hrvatska je napravila konec jugoslovanski državi in tako so prenehale tudi obveze madžarske vlade,

ki je morala prevzeti obrambo Madžarov, priključenih po svetovni vojni Jugoslaviji.

Po uradnem poročilu iz Moskve je izid razgovorov med predsednikom sveta komisarjev in komisarjem za zunanje zadeve Molotovom ter japonskim zunanjim ministrom Macuoko ta, da je bila 13. t. m. podpisana

pogodba o nevtralnosti med Sovjetsko zvezo in Japonsko.

Hkratu je bila podpisana izjava o vzajemnem spoštovanju nedotakljivosti Mongolije in Mandžukua. Pri pogajanjih za zaključitev

v njej silno sovraštvo. Ali je mogoče, da ga je mogla umoriti?

Elizabeta si je vroče zaželela, da bi se spogledala z neznanko iz oči v oči. Tako pretkana to dekle gotovo ni, da bi vzdržalo pogled, če bi ji naposled kar naravnost povedala čisto resnico. Toda tako ne sme storiti. Dekle ne sme prav nič vedeti, da jo sumi zločina. Samo tako lahko pride do smotra.

Gospa Körnerjeva še ni končala svojega pripovedovanja. Klepetala je naprej in prav skriyostno zašepetala: »Milostljiva gospodična, ali se ob božiču niste čudili, da gospod brat ni prišel domov? Kovčeg je imel že natlačen za potovanje, ko je na enkrat rekel, da bo za božič ostal tu. Morala sem mu priskrbeti majhn božično drevesce. Všeč mi to ni bilo, saj stonujemo na temnem in ob božiču bi bili sobo, v kateri je bival vaš brat, prav potrebovali. Vedela sem takoj, kdo je bil kriv, da vaš brat ni odpotoval.«

Elizabeta ni ničesar rekla.

»Da je imel milostljivi gospod dovolj denarja, sem vedela že prej,« je nadaljevala gospa Körnerjeva, »a da je bil tako zelo bogat, mi ni bilo znano. Na božično drevesce je namreč obesil same srebrne in zlate reči. Kot študentka je vse tiste darove pač znala porabiti...«

»Torej Kurfürstendamm številka 62?« Vprašanje je bilo kratko in stvarno hladno. »Da, številka 62.«

Elizabeta se je zahvalila in se poslovila. Bila je vesela, da se je rešila klepetulje, ki je neobzirno čenčala o vsem.

»Kurfürstendamm 62!« je zaklicala soferju, ki jo je čakal z avtomobilom pred hišo. Sofer je takoj pognal vozilo.

Zuchhold:

Smrt ob potu

Kriminalni roman

»Imena pa, žal ne vem.« Ko je ženica opazila na njenem obrazu veliko razočaranje, je takoj pripomnila. »Ime bo lahko dognati. Baron Schmeling, da, je bil knjiga s sedmimi pečati. Od njega ni pustil na mizi kakšnega pisma ali listka. Toda gospodična me je enkrat porabila za svojega sla. Prav jezila sem se. Skoro bi ji bila odklonila prošnjo, pa se nisem upala zaradi gospoda barona...«

Elizabeta je postala nestrpna. »Ali še veste, kam vas je gospodična takrat poslala?«

»Da, da, to vem še tako dobro, kakor bi se bilo zgodilo včeraj. Gospodična je dolgo časa sedela in pisala, nato pa mi je prav milostno izročila pismo kar čez ramo ter rekla: »Nesite to pismo mojemu stricu.« Seveda gospodična se je hotela nasproti meni pobahati s svojim odličnim sorodstvom. Pismo je bilo naslovljeno na komercialnega svetnika Liersteina, Kurfürstendamm št. 62. Rekla mi je še, da se lahko popeljem z vlakom prav do tiste hiše. Tako sem tudi storila, saj mi niti na um ni padlo, da bi si bila kvarila podplate na čevljih za tako žensko.«

Elizabeti med pripovedovanjem ženice nekaj ni bilo jasno. »Kaj moj brat takrat, ko je tista dama pisala pismo, ni bil poleg?«

»O, Bog ne daj! Gospodična je po mili volji prihajala in odhajala. Napravila si je tu pravcat laboratorij s steklenicami in takšnimi rečmi. Moj mož mi je večkrat rekel: »Jeta, to so sami strupi in plini. Lepega dne bo-

mo vsi skupaj zleteli v zrak!« Toda kaj sem mogla storiti? Mladi gospod baron ji je vse dovolil. Sicer pa je tudi sam ves gorel za tiste poskuse, ki sta jih tu skrivaj delala. Tako, veste, sta se mučila, kakor bi si bila hotela s tem služiti kruh. No, seveda, takih reči, ki sta jih počela, ne razumem.«

Elizabeta je vstala in se zagledala pred sebe. Gospa Körnerjeva pa je dalje klepetala: »No, delala sem se, kakor da nisem ničesar videla, ker sem poznala mladega gospoda kot prijaznega človeka. Kaj nedostojnega se tudi res ni zgodilo nikdar v tej šoli. Žal pa mi je bilo za mladega gospoda, ki je moral tako plesati, kakor mu je ona žvižgala. No, hvala lepa za tako ženščino!«

Na Elizabetinem čelu se je pojavila lahna rdečica. Kako grdo je vse to! Kako ponižujoče! Da je Ulrik le mogel biti tako zaslepljen! A kaj se je zgodilo pozneje? Ali je potem spoznal svojo neumnost? V tišini podeželskega življenja je menda temeljito premislil vso reč in postal pameten. Ona pa ni bila zadovoljna s tem in je kratko malo terjala od njega, da jo vzame za ženo. Hvala Bogu, da Ulrik iz nekih tehtnih razlogov, morda iz rodbinskih ozirov, ni ustregel nesramnim željam dekleta. Kakšna sramota bi bila, če bi bila takšna ženska gospodinja na Zehlenu! Neznanka seveda ni bila zadovoljna s tako Ulrikovo odločitvijo. Še zmerom je prihajala k njemu, ni ga pustila pri miru. Ko tudi tako ni dosegla smotra, je nastalo

beh dogovorov sta bila navzočna tudi Stalina in japonski poslanik v Moskvi Tatekava.

Nemški radio poroča:

Bolgarske čete v redu zasedajo dele Makedonije in Tracije.

Železniški strokovnjaki delajo na to, da bi uredili redni železniški promet od Skoplja do Sofije. Prav tako bodo obnovili tudi vse poštne zveze med Bolgarijo in zasedenimi pokrajinami. Obojni promet se bo v kratkem začel.

Ljubljanski nadškof Rožman pri g. Kr. Civilnem Komisarju

Dne 20. t. m. zjutraj se je ljubljanski nadškof Mons. Rožman v spremstvu Mons. Nadržaha, generalnega vikarja stolnega Kapitlja in Mons. Kimovca napotil na sedež Kr. Civilnega Komisarja, da bi obiskal Federalnega Komisarja Emilia Graziolija.

Ob prihodu sta ga sprejela polkovnik Piovani in posebni Tajnik, ki sta ga spremljala v prostore g. Kr. Civilnega Komisarja. Na stopnicah so vršili častno stražo Kraljevi Karabinjerji.

Mons. Rožman je izročil Kr. Civ. Komisar-

ju svoje pozdrave in pozdrave vse duhovščine od italijanskih čet zasedenega slovenskega ozemlja, zagotavljajoč mu popolno sodelovanje cerkvenih oblastev s Fašistično Italijo v interesu prebivalstva.

Kr. Civilni Komisar se je zahvalil ter se zadržal v prisrčnem razgovoru z nadškofom in njegovim spremstvom o različnih vprašanjih, ki zanimajo Cerkev.

Odlični cerkveni dostojanstvenik je zapustil sedež Komisarjata, pozdravljen z istimi častmi.

Kr. Civilni Komisar v škofijskem dvorcu

V ponedeljek dopoldne je Kr. Civilni Komisar vrnil obisk Ekscelenci Mons. Rožmanu, ljubljanskemu knezoškofu v škofijskem dvorcu.

Kr. Civilnega Komisarja, pred katerim je šla motociklistična štafeta, a spremljali so ga funkcionarji in oficirji, so sprejeli pri vходу

škofijskega dvorca predstavniki stolnega Kapitlja in ga povedli v prostore knezoškofa. Kr. Civilni Komisar se je zadržal z Ekskelenco knezoškofom v prisrčnem razgovoru.

Po istem ceremonialu je g. Kr. Civilni Komisar zapustil škofijski dvorec in se vrnil na Kr. Komisarjat.

»Kolikor mogoče hitro!« mu je zaklicala. Avto je drdral z blazno hitrostjo po mirni Ansbacherjevi cesti.

Pri komercialnem svetniku ji ni šlo vse tako po sreči.

Odlično oblečeni služabnik je vljudno vzela njeno posetnico in ji rekel: »Gospod komercialni svetnik je odpotoval in se vrne šele prihodnji četrtek.«

»Bom pa prišla v četrtek še enkrat.« Služabnik se je nemo priklonil. Elizabeta pa se je obrnila in šla.

Štiri polne dni mora čakati! To je huda preizkušnja potrpežljivosti zanjo! Če le medtem ne pride že odvetnik, katerega hoče presenetiti z že dovršenim dejstvom!

Odvetnik Bergmann se ji je zdel, kar si je morala priznati z lahno rdečico na obrazu, zelo zanimiv človek. Je to prvi možki, ki ni s prav posebno vljudnostjo govoril z njo, medtem ko se vsi drugi, brez volje klanjajo njeni lepoti, njeni modrosti.

Deveto poglavje

Leon Bergmann je prišel iz operete. Prvič se je od tistega usodnega doživljanja v Braunschgradu počutil prostega morečega nemira. Pogovor z baronico Elizabeto Schmelingovo prejšnjega večera ga je bil prepričal, da njega doslej še niso spravljali v zvezo z umorom. In ta občutek varnosti je bil tako velik, da je sklenil v nedeljo zvečer obiskati gledališče. Lahka operetna glasba naj čisto zatre v njem mračne misli.

Pa to se mu ni čisto posrečilo. Naenkrat mu je padla misel na nezvesto nevesto Rono Linckejevo. Zdelo se mu je, da so se njene oči uprle vanj žalostno, obtožujoče, češ da je

on sam kriv njenega obupnega dejanja. Toda, ali je sploh mogoče, da je Rona Lenckejeva morilka?

Ko je bil Leon zapustil gledališče, je sklenil, da bo v ponedeljek obiskal kakšno detektivsko pisarno. Spreten detektiv naj dožene, kje je bila Rona na dan umora in ali je sploh mogla izvršiti umor.

Ko je stopal počasi po Friderikovi cesti, mu je padlo na um, da bi stopil v veliko točilnico piva in prebral časopise. Ni bil še dovolj truden, a rad bi spet enkrat čvrsto in mirno spal.

Naročil si je vrček Münchenskega piva in več časopisov. Ko pa je bral, ga je večkrat spreletel neprijeten občutek, kakor bi ga bile neke tuje oči neprestano skrivaj opazovale.

Ta neprijetni občutek ga je zelo motil pri branju. S silo se je hotel otresti tega občutka in se poglobiti v branje. Pa ni šlo. Zmehom spet se je moral vprašati, kdo je ta človek in kaj hoče od njega.

Ko se je med branjem naglo obrnil okoli sebe, je res zagledal neznanca, čigar oči so bile uprte vanj. Toda tisti trenutek je neznanec povsile pogled in začel gledati v drugo smer.

Leon Bergmann ga je opazoval. Ali je morda kakšen znanec, kakšna stranka, ki je imela kdaj opravka v njegovi pisarni? Ni se ga mogel spomniti. Bil je koščen možak z oglatim rdečim obrazom, s kratko plavo brado in majhnimi bodečimi očmi. Ne, ni ga še videl. Morda pa je le po naključju gledal vanj in je njegova bojazan le prazna utvara.

Bergmann je znova začel brati. Čez nekaj trenutkov pa ga spet spreletel zelo neprijet-

Novice

* Navdušen sprejem pri Kr. Civ. Komisarju za zasedeno Slovenijo. »Piccolo« poroča: Na sedežu Civilnega Komisarjata za Slovenijo so se dne 21. t. m. zbrali fašisti in zastopniki vojaštva; njim na čelu je bil italijanski generalni Konzul v Ljubljani. Civilni komisar g. Emilio Grazioli se je po pozdravu Kralju Cesarju in Duceju, Ustanovniku Imperija, v navdušenih besedah spominjal slavnih potov italijanske zgodovine in je navzočne pozval k pozdravu bojevnikov na kopnem, na morju in v zraku. Zborovanje se je zaključilo s himno »Giovinezza« in s pozdravom Kralju Cesarju in Duceju. Ves dan je bilo mesto okrašeno z italijanskimi trobojnicami.

* Odlični gost v Ljubljani. Te dni je prišel iz Trsta v Ljubljano Ekscelenca Senator in Državni Minister g. Dr. Giorgio Pittacco. Visoki gost, ki ga naše starejše pokolenje pozna kot bivšega tržaškega župana in moža široke inteligence, je bil že prejšnje čase v Ljubljani, zato pa je bil ob sedanjem prihodu prav prijetno presenečen nad napredkom in čistočo našega belega mesta. Njegov obisk je zasebnega značaja. Vsekakor pa so odličnega gosta že pozdravili nekateri naši ugledni predstavniki gospodarskega življenja in znanci iz predvojnih časov.

* Kr. Civilni Komisar za Dalmacijo. Na dan Rojstva Rima, to je 21. aprila, je nastal Civilni Komisarjat za Dalmacijo s sedežem v Splitu, ki ga je zavzel Zvezni Komisar v Zadru g. Bartolucci. Vsi Italijani v Dalmaciji iskreno pozdravljajo novo vlado v Dalmaciji.

* Vrnitev Italijanov v Slovenijo. Kr. Civilni Komisarjat v Ljubljani poroča: V Sloveniji bivajoči Italijani, ki so bili pred nastankom sovražnosti odpravljeni v domovino, se lahko vrnejo, da nadaljujejo svoje običajne posle. V ta namen si morajo oskrbeti propustnico Teritorialne Obrambe v Trstu, ki je dobe na predložitve potnega lista, s katerim so bili odpravljeni domov.

* Nov župan v Sevnici. Za župana občine Sevnice je bil imenovan baron g. Eduard Gruttschreiber, za podžupana pa g. Martin Gorianz, oba uradnika Winklerjeve kopitarne v Sevnici.

ni občutek, da neznanec gleda vanj. Hitro se je obrnil proti njemu in ga je res zasačil, kako je pozorno opazoval njega, Leona.

Zdaj je bil dvom izključen. Naenkrat se mu je zazdelo, da je možak že večkrat videl. Tako dopoldne v vozu cestne železnice in potem, ko je šel v gledališče. Ta možak ga torej zasleduje, je torej od policije.

Zaman si je Bergman trdil, da je vse skupaj le izrodek njegove bolne domišljije. Postal je slabe volje. Hitro je izpil pivo in plačal. Ko je stopal iz točilnice, je imel občutek, da bo neznanec zdaj zanj prišel za njim in zaklical: »Aretirani ste!«

Kar omotica se mu je delala pred očmi in bi bil padel, če bi ga ne bila v tistem trenutku ušla krepka roka.

»Ali je gospodu odvetniku slabo? Ali naj vam spet priskrbim avto?«

Leon ga je začudeno pogledal. Možak, ki se mu je ponudil v pomoč, je bil tisti, pred katerim je bežal. Odkod ve, da je odvetnik? Pa ponudil se mu je, da mu spet priskrbi avto. Kaj pomeni to?

Toda preden je mogel Bergman zastaviti novo vprašanje, je neznanec že spet govoril, vljudno, mirno, skoro prijateljsko in tako milo, kakor bi govoril zdravnik bolniku.

»Se ni dolgo, ko sem se moral pobrigati za vas, gospod odvetnik. Bilo je to prejšnji ponedeljek v Besselovi vinarni, ko ste čitali časopise. Saj veste, gospod odvetnik, ko ste brali zgodbo o braunschadskem umoru. Bili ste tako zelo pretreseni zaradi tega dogodka. Čisto bledi ste bili in tresli ste se, kakor bi bili imeli mrzlico...« Neznanec je malo prenehal govoriti, kakor bi bil hotel

* **Stajerska, Koroška in Kranjska pod vojaško upravo.** Voditelj Nemčije kancelar Adolf Hitler je poveril upravo nad zasledenimi področji Spodnje Stajerske, Koroške in zasledenega dela Kranjske šefoma civilne uprave, ki sta podrejena neposredno njenemu samemu. S tem so ti kraji prišli pod vojaško upravo. Upravo nad Spodnjo Stajersko je prevzel dr. Unterreiter, nad Koroško in zasledeno Kranjsko pa namestnik pokrajinskega voditelja za Koroško Kutschera.

* **Nemški poslanik v Zagrebu izročil poverilnice.** Nemški poslanik v Zagrebu Hasche je te dni izročil svoje poverilnice hrvatskemu ministrskemu predsedniku dr. Paveliću. Pri tej priliki je imel nemški poslanik krajši govor, v katerem je med drugim dejal: »Danes živimo v velikem času odločilnih dogodkov. Državi osi navdaja želja, da zagotovita svetu boljši red. Tega novega, boljšega reda naj bi bila deležna tudi Hrvatska pri graditvi svoje nove, neodvisne države.«

* **Novi župani na štajerskem.** V Mariboru je bil postavljen za župana odvetnik dr. Walter Pfrimer. Kot odvetnik v Judenburgu je bil takoj po prevratu med organizatorji društva Heimwehr, je pa kmalu pristopil k narodno-socialističnemu pokretu in je njegovo ime posebno znano izza narodnosocialistične vstaje v Avstriji, po kateri se je g. dr. Pfrimer naselil v Mariboru. — V Radgoni je bil postavljen za župana znani veleposestnik vinogradov in lastnik tvornice šampanjca g. Clotar Bouvier, za podžupana pa trgovec g. Joža Hrastelj.

* **Poziv delodajalcem.** Zaradi občutnega zmanjšanja dohodkov okrožnega urada za zavarovanje delavcev mora urad svoje zakonite dajatve članom in svoje denarne obveznosti izplačevati iz naloženih rezerv, ki pa se lahko vsak trenutek izčrpajo. Ker je s tem ogroženo izpolnjevanje namenov socialnega zavarovanja, mora okrožni urad za zavarovanje delavcev zato storiti vse, da opravlja svoje poslovanje v redu naprej. Svojim članom bolnikom mora nujno nuditi vse zakonite dajatve. Ako bi urad svojih zakonitih dolžnosti ne mogel izpolnjevati zaradi prestanka denarnih vplačil, bi bili hudo prizadeti pomoči najpotrebnejši delovni ljudje. Pozivamo zaradi tega vse delodajalce, da prispevke urada brez odloga vplačujejo. To je potrebno zaradi skrbstva za bolne člane, zaradi splošnega pomirjenja in pozitivne gospodarske delovnosti. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani

* **Na ljubljanskem sodišču je redno poslovanje.** Na ljubljanskem okrožnem in okrajnem sodišču v sodni palači se je 15. t. m. začelo redno poslovanje. Uradništvo v celoti prihaja na svoje redno delo. Tudi v razpravnih dvoranah je življenje oživel in tečejo razprave po starem tiru, kakor je bilo že pred prazniki vse urejeno.

* **Nadaljevanje rednega pouka v šolah.** Po končanem velikonočnem šolskem odmoru se je začel 23. t. m. spet redni pouk. To velja tudi za šole, ki so že izdale letna spričevala. Ta spričevala naj učenci vrnejo ravnateljstvu (upraviteljstvu). Vsi izpiti naj se izvrše v predpisanih rokih. O pričetku pouka naj ravnateljstva in upraviteljstva takoj poročajo Poročila pošlijo upraviteljstva ljudskih šol okr. načelstvom, ki jih zberejo in pošljejo pregledna poročila na pokrajinsko upravo. Ravnateljstva in upraviteljstva ostalih šol poročajo neposredno pokrajini. upravi. Glede ljudskih šol se določa posebej nastopno. V vseh razredih naj se da težišče pouka na verouk, branje, pisanje, slovnico in računstvo, v višji ljudski šoli tudi na praktični pouk (gospodarstvo, kmetijstvo, zdravstvo, ročna dela). Z učenci in učenkami, ki nameravajo vstopiti v sredno ali meščansko šolo, je treba snov temeljito predelati za sprejemni izpit. Učencem in učenkam višje ljudske šole, ki pomagajo doma pri poljskih delih, naj se z vso uvidevnostjo opravičujejo potrebni izostanki. Oni, ki uživajo olajšave po zadevnem predpisu, lahko ostanejo doma do konca tega šolskega leta.

* **Italijanski listi v Ljubljani.** Nekaj dni potem, ko so prve italijanske čete vkorakale v Ljubljano, so se v kavarnah in trafikah pojavili že tudi prvi italijanski listi, predvsem tržaški »Piccolo«. Ker so železniške zveze zaradi uničenja borovniškega mostu prekinjene, prihajajo italijanski listi v Ljubljano za zdaj z avtomobilom.

* **Ne verjemite praznim govoricam.** Od kar je vojna, smo slišali že nešteto najneverjetnejših vesti. Ljudje so jim zmerom spet verjeli. Čenrav so se zmerom spet izkazale za neresnične. Ena izmed zadnjih tatarskih vesti, kakor se imenujejo take prazne govorice, je bila, da so novi bankovci po 10, 20 in 50 dinarjev neveljavni. Četudi so v resnici veljavni kakor vsi drugi bankovci. Zakaj in kje se je ta govorica rodila, se prav tako ne da doznati kakor se niso dali doznati izvori vseh drugih govoric, ki so se zadnje dni kar kominile druga na drugo. Pa-

metnejše je, da se ljudje pomirijo in se posvetijo svojemu vsakdanjemu delu. Potrebno je v teh časih, da delaš in spet delaš. Potrebno je, da mislimo predvsem na pridelovanje živil. Če kdo sliši kakšno tatarsko vest naj raznašalca takih govoric zavrne in naj takih čenč nikar še sam naprej ne raznaša.

* **Inž. Maks Mihelčič.** Te dni je prispe-la vest, da je postal 7. t. m. žrtev bombardiranja broda »Spasilca« v Splitu tudi naš rojak inž. Maks Mihelčič. Rajnki je bil vzor pridnega in poštenega človeka. Pred leti si je ustvaril svoje družinsko ognjišče in se mu je v srečnem zakonu z go. Stanko rodila hčer-kica Marija. Rajnkemu bomo ohranili najlepši spomin, preostalim svojcem pa izrekamo naše globoko sožalje!

* **Žrtev pljučnice.** Na svojem domu v Ljubljani je umrl znani ljubljanski odvetnik g. dr. Josip Grablovec, po rodu iz Logatca. Dr. Grablovec je bil izvrsten pravnik. Zlasti je veljal za strokovnjaka v trgovinskem in meničnem pravu. V politiko blagi pokojnik ni posegal, bil pa je vedno zavešen narodnjak. Blagi pokojnik, ki je bil sicer dovolj trdnega zdravja, je bil ob koncu marca mobiliziran, po razsulu pa se je na velikonočni ponedeljek vrnil domov ves bolan in skrušen. Dobil je hudo pljučnico, za katero je umrl. Bodi mu lahka zemlja!

* **Smrt blage matere.** V visoki starosti 83 let je umrla v Ljubljani ga. Ivana Vrišerjeva, po rodu Mozetičeva, vdova po višjem železniškem inšpektorju. Blaga mati je rodila deset hčera in dva sina, za katere se je trudila z gledno požrtvovalno materinsko ljubeznijo. Bodi ji lahka zemlja! Uglednim družinam izrekamo iskreno sožalje!

† **Dr. Fran Vagaja.** Na svojem stanovanju na Privozu v Ljubljani je nenadno umrl docent tehniške fakultete dr. Fran Vagaja. — Hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

* **Smrt akademskega slikarja Ivana Miklavca.** Kot žrtev vojaške letalske nesreče je padel g. Ivan Miklavc, akademski slikar in rezervni poročnik-izvidnik. Novica o njegovi smrti je zbudila iskreno občalovanje med njegovimi prijatelji v Ljubljani in Kranju. Ranjki je štel šele 36 let in je bil edini sin g. Josipa Miklavca, trgovskega zastopnika v Ljubljani. Pred leti si je ustvaril družinsko ognjišče. Poročen je bil z go. Ivanko, rojeno Ušeničnikovo. V srečnem zakonu se mu je rodila hčerka Irenica, ki šteje šele tri leta in še ne more doumeti, s kako bridko izgubo jo je prizadela današnja velika doba. Ranjki

videti učinek svojih besed. Ko je opazil, da so Bergmannove prestrašene oči na široko uprte vanj, se je lahko nasmehnil. Nato pa je nadaljeval z zaskrbljenim glasom: »Gospod odvetnik je bolan. Prosim, da mi oprostite, Morali si boste zdraviti živce. Priporočal bi vam zdravilišče Braunsbad. Odlično zdravilišče je to, gospod odvetnik!« Zdajci se je neznanec zadovoljno zasmejal. »Tako lepe, tihe pešpoti so tam. Odlične poti, kjer vas nihče ne vidi. Na primer pot čez travnike v gozd, najkrajša pot k slavni kapeli. Res, prav priporočal bi vam...«

Leon Bergmann se je zbudil iz svoje omo-tičnosti. Čutil je, da so pomenile te besede napad nanj, sumničenje. Zakaj je neki ta vsiljivi možak tako naglašal pešpoti? Zakaj se je pri tem tako skrivnostno smehljaj? Ali ga hoče spraviti v zvezo z umorom? Bergmann ga je vprašujoče pogledal. Neznane pa je očitno pričakoval čisto drugačen učinek svojih besed, zato se je njegovo besedovanje kakor v zadregi ustavilo. Nato se je priklonil: »Gospod odvetnik, ali naj vam priskrbim avto?«

Leon ga je prekinil z jezno se bliskajočimi očmi. »Ne,« je rekel trdo.

»Ali vam lahko drugače pomagam?«

»Najboljšo uslugo mi izkažete, če me pustite pri miru in me ne nasledujete s svojimi čenčami.« Leon se je tresel od srda. Najrajši bi bil udaril vsiljivca s pestjo po obrazu. Toda premagal se je, obrnil neznanca hrbet in stopil po zadnih stopnicah na prosto.

»Prosim, prosim, gospod odvetnik,« je neznanec še rekel za njim.

Zunaj je prhnil Leonu hladni nočni zrak v

obraz. Globoko je zadihal. Skozi gnečo ljudi se je prenil do stajališča avtomobilskih voznikov. Preden je stopil v avto, se je še razgledal okoli sebe. Ne, skrivnostni neznanec ni prišel za njim. Zdaj pa hitro proč od tod, domov. Ves izčrpan se je naslonil v avtu na blazine in zaprl oči. V njegovih možganih so švigale misli sem in tja kakor jata splašenih ptic.

Avto je obstal pred Leonovo hišo. Ko je odvetnik izstopil in plačal voznika, se je pripeljal na tiho cesto neki drug avto in vozil počasi mimo.

Leon je stal pri svojih hišnih vratih in je bil porinil že ključ v ključavnico. Tedaj je videl v svitu cestne svetilke obraz moža, gledajočega iz drugega avtomobila proti njemu. Leon je omahnil. Bil je koščeni, oglati obraz strašnega neznanca.

Z zadno močjo je Leon odklenil vrata, jih naglo zaklenil za seboj ter v temi zdirjal po stopnicah navzgor. Prispevši v svojo spalnico se je zaklenil vanjo. Ni se upal odpreti okno in pogledati na cesto. Bil pa je prepričan, da je stal njegov zasledovalec zunaj in gledal v okna njegovega stanovanja.

Ne da bi si bil prižgal luč, se je vlegel odvetnik na svojo posteljo. Zdaj je še prost, zdaj ima še svobodo. A kaj se bo zgodilo jutri?

Drugega jutra je Leon mirno premislil vse dogodke prejšnjega večera ter si skušal dopovedati, da je neznanec pač le eden izmed radovednih ljudi, ki poznajo njega, Leona, kot slovečega odvetnika.

Misel na njegovo običajno poklicno odvetniško opravilo ga je nekoliko pomirila. Na

poti k sodišču se je Leon večkrat obrnil, da bi ugotovil ali ga neznanec zasleduje; tod ni ga videl. Le enkrat se mu je zazdelo, ko se je obrnil, da je zasledovalec baš vstopil v njegovo hišo. Leon Bergmann se je zavoljo tega vrnil do hiše in celo odprl hišna vrata, a ni nikogar opazil.

Kljub temu je imel tesnoben občutek in zazdelo se mu je, da je zaslišal korake po stopnicah, vendar se ni upal iti po stopnicah navzgor, da bi ugotovil, ali je tujec res v hiši.

Obrnil se je in krenil proti sodišču. Ko je korakal vzdolž ceste, si je očital strahopetnost. Česa se prav za prav boji? Saj je vse skupaj nezmysel, domišljija. Nikakega zasledovalca ni.

Sklenil je temeljito se otresti tega smešnega strahu. Zato bo šel zvečer nalašč spet v tisto točilnico piva. Če bo svet tam naletel na tistega tujca, ga bo mirno vprašal, kaj prav za prav hoče od njega. Na ta način se bo ugotovilo, da je ves strah zrasel le v njegovi domišljiji. Prav lahka seveda ne bo izvedba tega načrta, če bo razburjen.

Zvečer nato je Leon res šel v točilnico. Pogledal je na vse strani, ko je vstopil. Tujca ni bilo. Leon si je oddahnil. Torej ga nihče ne zasleduje.

Naročil si je večerjo in se poglobil v časopisno poročilo o neki pozornost zbujujoči sodni razpravi.

Zdajci pa je spet začutil tesnoben strah kakor prejšnji večer. Pogledal je okoli sebe in opazil za najbližjo mizo koščene neznanca. Ko sta se pogleda srečala, se je neznanec priklonil.

(Dalje)

je bil pred mesecem vpoklican na letališče Novo Topolje, pri Banji Luki. Drugi dan vojne, 7. t. m. so odtoč poletela tri letala v smeri čez Karavanke. Letalo, v katerem je bil Ivan Miklavc opazovalec, je bilo v bližini Celovca sestreljeno in sta poleg Miklavca padla tudi pilot in strelec. Pokopali so jih v koroški zemlji, od koder bo Ivan Miklavc po končani vojni prepeljan v domačo zemljo pri Sv. Križu. Časten mu bodi spomin, svojcem pa naše iskreno sožalje!

* **Smrt blage žene.** V Zalogu pri Ljubljani je preminila zasebnica ga. Marijana Vrečarjeva, mati »Jutrovega« blagajnika g. Franceta Vrečarja. Rajnka je bila mirna žena in splošno priljubljena. Ker ji je bil mož že zelo zgodaj umrl, se je morala sama brigati za svoje štiri otroke, izmed katerih živijo trije. Blag ji spomin, njenim svojcem pa naše iskreno sožalje!

* **Matevž Hafner je umrl.** Iz Škofje Loke poročajo: V Škofji Loki je 17. t. m. za vedno zatisnil oči posestnik in mesar g. Matevž Hafner. Pokojnik je bil mož, kakršnih je med nami čedalje manj. Znan in priljubljen je bil daleč naokrog kot vzoren gospodar, skrben družinski oče in srčno dober človek. Vsi ki so ga poznali, ga bodo ohranili v najboljšem spominu. Hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

* **Smrt nadzornika Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani.** V splošni bolnišnici je umrl g. Vinko Kožuh, nadzornik Jugoslovanske tiskarne in knjigarne in upravni svetnik Zadrugne gospodarske banke. Bil je tih gospodarski delavec, ki se je iz skromnih početkov povzpел na odgovorno mesto. Rodil se je l. 1894. Leta 1922. je stopil kot knjigovodja v službo pri Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani in je nato postal nadzornik podjetij. Sredi najlepših let ga je bolezen odtrgala od dela. Zapustil je hčerko in sina. Lep mu bodi spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Svojcem vojakov-dijakov šole za rezervne oficirje.** Vse svoje vojakov-dijakov šole za rezervne pešadijske oficirje in šole za rezervne artilerijske oficirje obveščamo, da so dijaki vsi zdravi v Sarajevu, kjer posamezne skupine čakajo na povratek na svoje domove.

* **Zelenjava iz Italije je spet na ljubljanskem trgu.** S prekinitvijo železniškega prometa je bila Ljubljana odrezana od dovoza presne zelenjave, ki je v zgodni pomladi vsako leto redno prihajala iz tržaške okolice

in Gorice. Zaradi pomanjkanja zelenjave so domači prekupčevalci začeli navijati cene domači zelenjavi in je bilo na trgu med gospodinjami precej nejevolje. Te dni pa je prispela že prva pošiljka italijanske zelenjave iz Trsta v Ljubljano. Pripeljali so jo z avtomobili. Tak prevoz je seveda drag, kljub temu pa so bile cene uvoženi zelenjavi zmerne. Tako so glavnato solato prodajali po 16 din za kg, grah v stročju pa po 20 din za kg.

* **Vino iz Italije v Ljubljani.** Obenem z dovozom tržaške zelenjave v Ljubljano so nekateri italijanski trgovci pričeli dovažati k nam tudi italijanska vina. Ker naši gostilničarji nimajo prav mnogo zaloga domačih vin, se zelo zanimajo za ta vina. Zaenkrat dovažajo italijanski trgovci vino v Ljubljano iz okolice Cjada in ga prodajajo samo na drobno po 18 dinarjev liter.

* **Na ljubljanskem živilskem trgu se ne sme več prodajati na merice.** Že dolgo časa si je mestna občina ljubljanska prizadevala za odpravo prodaje na merice, zdaj je pa prodajo na merice strogo prepovedala in bo vsakdo kaznovan, kdor zelenjave in drugega blaga ne bi prodajal na vago.

* **Smrt marljive služkinje.** V Domu služkinj v Ljubljani je preminila v 56. letu Alojzija Lekšetova. Ranjka je skozi 30 let neprestano delala za eno družino in si je pri svoji skromni službi toliko prihranila, da si je zagotovila v Domu služkinj lepo stanovanje za starost. Blag ji spomin!

* **Zrtve raka v Ljubljani.** Lani je umrlo 100 ljubljčanov za rakom in drugimi novotvorbami, predlanskim pa 109. Med lani umrlimi je bilo 41 oseb moškega in 59 oseb ženskega spola. Nedomačinov, ki so se zdravili v ljubljanskih zdravstvenih zavodih je umrlo 35 (15 moških in 20 žensk), tako da je skupno umrlo za rakom in drugimi novotvorbami v Ljubljani 135 oseb. Umiranje za rakom je leto za leto večje. Kakor vidimo, je bilo med žrtvami več žensk kakor moških.

* **Pazite, da ne dobe otroci orožja in municije v roke.** Po deželi in po mestu je raztreseno mnogo streliva. Otroci, ki neidejo naboje, se igrajo z nimi in zgodje se nesreče. Dolžnost staršev je zdaj, da posebno pazijo na otroke. V ljubljansko bolnišnico so prepeljali že več takih ponesrečencev. V Begunjah na Gorenjskem je 15-letni čevljarjev sin Franc Rožanc našel pod gozdom ročno granato in jo vrvel proč. Granata pa se je razpočila in dožka skoro razmesarila. Ko

maj se živega so prepeljali v bolnišnico. — V Zalogu pri Ljubljani sta našla 8-letni Anton Matjašič in njegov sedem let stari bratec Jože več vojaških nabojev in razbijala po njih s kamni. Naboji pa so eksplodirali in oba fantiča poškodovali po obrazu in po rokah. V Škofji Loki je naboj razmesaril 8-letnemu Marjanu Miklavčiču desnico. V Vidmu pri Dobrepoljah se je igral z nabojem 15-letni Mesojevec. Naboj mu je razmesaril obe roki. V Dravljah je plamen od bencina obžgal 15-letnega Rudolfa Lorberja iz Ljubljane. Deček je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl. Hude opekline je dobil pri gašenju požara 17-letni posestnikov sin Ludvik Preželj iz Sodražice, ki so ga tudi prepeljali v bolnišnico.

* **Zrtve neprevidnosti.** Posestnik Franc Jere z Dobrunj je šel po Besniški dolini po opravkih in je na potu dobil strel v hrbet. Nevarno rano v hrbtu in v desnem ramenu ima tudi Franc Jernejc. V levo roko je bil ustreljen sin posestnice iz Velikih Lašč Leopold Peterlin. Krogljo v glavo je dobil od neznanca posestnik iz Kočevja Jožef Tren. Delavca iz Gornjeza Kašlja Matijo Černivca pa je nekdo ustrelil v prsa. Na pragu svojega stanovanja na Homcu je bila ustreljena v trebuh delavka Irma Šarčeva, ki je takoj pri prevozu v bolnišnico umrla. Dnevničar pri gozdnem oddelku banske uprave v Ljubljani Janko Osvajal na je na potu iz Zagreba dobil strel v glavo.

* **Otrok je podlegel opeklina.** V Straži pri Rogatcu se je triletnemu delavčevemu sinčku Milanu Mikši pri štedilniku vnela obleka. Deček je dobil hude opekline. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je izdihnil.

* **Samomor Emanuela Zelinke.** Te dni se je zastupil v Celju 45-letni Emanuel Zelinke, prokurist tvornice v Hrastniku. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je izdihnil.

* **Na smrtni postelji se je oženil.** Pri Varaždinu je imel kmečki fant Franjo Funjet nezakonskega sina z ubožno Pepico Pinteričevo. Njegovi starši so se poroki s siromašnim dekletom protivili. Ko pa je Franjo zbolel za jetiko je bilo vsak čas pričakovati njegovo smrt, so mu starši dovolili poroko, da bo imel zakonskega potomca. Poklicali so v hišo duhovnika, ki je poročil mladi par. Bolni Franjo je dva dni zatem umrl.

* **Samomor unokožene učiteljice.** Te dni so stranke v Korotanski ulici 12 v Ljubljani onesposobile v bližini službojočega stražnika da

MIRKO BRODNIK:

K NOVIM ZARJAM

5 ROMAN IZ SEDANJH DNI

Ob pol šestih so nazadnje dobili dovoljenje, da se odpeljejo dalje. Sivo jutro je vstajalo. Kaj jim bo prineslo.

Utrujeni so bili in molčeči. Njih obrazi so bili v sivini videti upadli, izmučeni. Zlata je silila Janeza, naj zamenjata svoje prostore, da bo tudi on v kotu malo zadremal.

»Ni potrebno«, ji je rekel in jo ljubeče pogledal.

Šele ob devetih dopoldne so v daljavi zagledali nekaj kakor teman oblak, ki je ležal nad zamegleno pokrajino.

»Pariz!« je dejal nekdo.

Začelo se je pripravljanje za odhod. Ljudje so zbirali svoje kovčege, toda v gneči to ni bilo lahko delo. Prerivali so se, tu in tam je kdo zastokal. Nazadnje se je nekdo oglasil, naj počakajo, saj se ni mogoče gani.

Janez je strmел v oblak nad Parizom. Tako čudno se je ves prizor pred njim ujema s tem, kar se je godilo. Da, težak oblak leži nad vsem in vsemi, tlači vse in vsakogar, kakor boleča mōra. Vsakdo teh ljudi, ki so bili okoli njega, je s svojimi v prazno blo-dečimi očmi izdajal isto: nepremagljivo željo, da bi šlo vse to, kar se pripravlja, mimo, in čimprej. Ali pa, da bi bil nekje daleč, kamor vse to ne seže, v varnem zavetju, ka-

mor ne more priti vojna z vsemi svojimi strahotami in grozo, kamor ne morejo priti letala, ki sejejo smrt.

Da, letala. Vse polno jih je krožilo nad njim, a bila so domača. Nizko so letala, da so se dali razločiti njihovi znaki. In počasi so začeli ljudje postajati nekoliko mirnejši. Počasi se je prejšnja pobitost umaknila nekakšnemu pokoju, ki pa le ni mogel čisto pregnati vsega, kar so v zadnjih dneh doživeli. Nove vere jim ta pokoj ni dal. Bil je bolj otopelost, a vendar je tudi ta občutek pomagal, da so začeli ljudje nekoliko treznejše gledati okoli sebe.

»Ko bi le prišla vsaj ena vesela vest, kako bi se oddahnili,« je dejal njegov sosed.

Toda vesele vesti ni bilo. Malo nato se je namreč vlak ustavil na manjši postaji, ki je morala biti sredi večjega tovarniškega naselja, kajti vsa okolica je bila kakor s sa-jami pokrita, in raznašalci so kričeč ponujali prve jutranjike. Tu so bila uradna poročila, vsa so pisala o pogumu vojakov, o novi vladi, o upanju na pomoč, toda nikjer ni bilo zapisano, da bi bili ti vojaki kje napredovali in prestregli sovražnika. Ljudje so v liste nemo strmeli. In potem so začeli spet drugi pripovedovati vse mogoče novice, ki so jih ujeli bog ve kje. Novice, ki se jim

je že po prvih besedah poznalo, da ne morejo biti resnične, pa so jim ljudje verjeli. In če se je kdo uprl in trdil, da to ne more biti res, je imel v trenutku deset sovražnikov.

Bog ve, kako dolgo bi bil trajal prepir v vagonu, če ne bi bil kmalu nato obstal vlak na osrednji pariški postaji.

Spet se je začel naval. Ljudje so drli k izhodu, toda na tesnih hodnikih je nastala zmeda. Sredi zmešnjave so nekateri začeli skakati skozi okna. Vse je kričalo. Ta je iskal ženo, ta otroka, tretji svojo prtljago. Prihitelo je nekaj vojakov, ki so ljudi mirili in jim ukazovali, naj bodo mirni, a vsi njihovi opomini niso dosti zalegli.

Janez, Zlata in Tone so ostali v svojem oddelku.

»Počakajmo, da se malo izprazni!« je svetoval Martin in Janez mu je prikimal. To je bilo tudi najprimernejše v tem trenutku, zlasti ker so imeli dosti prtljage, o kateri so vedeli, da jo bodo morali sami nositi, ker ni bilo verjetno, da bi dobili postreščke.

»Radovedna sem, ali nas bo naš duhovnik čakal?« je dejala Zlata.

»Morda... pa ne verjamem,« je dejal Martin. »Preveč zamude ima naš vlak.«

Ko so vsi obloženi s kovčegi nazadnje le prilezli iz vagona, so si morali še po raznih prehodih utirati pot. To ni bilo tako lahko. Potnih čel so se napolnili znašli na trgu pred postajo sredi ogromnih množic.

Kdo bo tu našel slovenskega duhovnika? Ob pogledu na toliko ljudi so takoj uvideli, da bi bilo tako iskanje zastonj.

upokojene učiteljice Zofije Okornove že več dni ni bilo iz stanovanja. Ze od 10. t. m. učiteljice ni nihče videl. Ker je kazala že prej znake duševne zmedenosti, so sosedje skleпали, da si je nesrečnica sama končala življenje. Stražnik je s silo odprl stanovanje in našel Okornovo obešeno v spalnici.

Med spanjem je oslepela. 19letna Cehinja Vera Peškova iz Prage je bivala pri svojem sorodniku industrijcu Heržmanu v Križevcih. Mladenka je zadnje dni tožila, da jo boli glava. Ko je te dni popoldne legla spat in se je čez dobro uro prebudila, je s strahom začutila, da se ji je naredila pred očmi tema. Z grozo je spoznala, da je oslepela. Mladenko so odpeljali v Zagreb na medicinsko kliniko.

V postelji ustreljen. Nedavno zjutraj so našli v postelji ustreljenega žagarja Kosa iz Podturna pri Dolenskih Toplicah. Ustreljeni Kos je bil še dalje časa zaposlen kot delavec na žagi v Starih žagah pri Kočevskih Poljanah. Bil je vesten delavec, ki je redno vsak dan zjutraj zgodaj vstajal. Ta dan pa se je gospodarju čudno zdelo, kaj da ga ni toliko časa na delo. Ker se le ni prikazal, ga je šel gospodar klicat v sobo. Ko je odprl vrata, pa ga je opazil nepremično ležečega v postelji s prestreljeno glavo. Preiskava bo dognala vzrok smrti.

Na smrt obsojen razbojnik. Sodišče v Banji Luki je obsodilo na smrt razbojnika Vukeliča, njegovega glavnega pomagača Vukoviča pa na dosmrtno robijo. Najhujši zločin je Vukelič izvršil nad neko kmetico. Ponoči je vdrl v hišo in jo vso oropal. Potem je nesrečno kmetico odvedel ven, izvalil pa je ven tudi njenega sina. Ko sta bila oba pri hiši, ju je začel s pomočjo Vukoviča mučiti tako dolgo, da je sin umrl v strašnih mukah, kmetica pa je bila smrtno nevarno ranjena. Samo zaradi tega zločina je bil Vukelič obsojen na smrt, njegov glavni pomagač Vukovič na dosmrtno ječo. Vukeličev drugi pomagač Kukič je dobil dve leti robije, ker je sodeloval le pri vlomih in tatvinah.

Ker je miril, mora v grob. V Poljanah med Jesenicami in Gorjami je prišlo na Jožefovo zvečer v gostilni do pretepa. Da bi pomiril duhove, je začel posredovati 39letni oženjeni tvorniški delavec Alojz Krivec iz

Podmežakije. Ko je miril pretepače, ga je nekdo udaril s stolom po glavi, da se je nesrečnik zgrudil z razbito lobanjo nezavesten na tla. Zdravnik dr. Kržan je nudil nezavestnemu prvo pomoč, nato pa je dal ranjenca prepeljati v bolnišnico bratovske sklad-

nice na Javorniku. Toda ranjenec se ni več zavedel in je drugega dne izdihnil. Pretepači so se po zločinu razbežali. Gorjanski orožniki so pridno na delu, da izsledijo vse okrivce. Baje je sedem udeležencev ranjeno.

Rdeči križ posreduje poizvedbe za pogrešanimi

Odbor Rdečega križa v Ljubljani je ustanovil poseben odsek za poizvedbe, ki mu je poverjeno iskanje pogrešanih oseb in posredovanje obvestil o njih. Odsek opravlja svoje delo v sodelovanju z mednarodnim Rdečim križem v Ženevi. Odsek posluje dnevno od 9. do 12. ure v poslopju mestne ženske realne gimnazije (liceja) na Bleiweisovi cesti 13.

Osebe, ki žele obvestil o pogrešanih svojcih, naj izpolnijo v dveh izvodih posebne tiskovine, ki jih dobe v pisarni in ki vsebujejo te-le podatke:

I. Oseba, ki išče obvestilo, naj navede svoj priimek in ime, naslov, narodnost in

v kakšni zvezi je s to osebo, o kateri zahteva obvestilo (n. pr. oče, brat, mati, žena itd.).

II. Za osebo, o kateri si želi obvestilo, je treba navesti: priimek in ime, datum in kraj rojstva, narodnost in vero in poklic (za ujetnike je navesti čin in kateri vojaški edinič je pripadal, za internirane osebe pa tudi zadnji naslov stanovanja).

III. Naposled je treba povedati, kakšno obvestilo se išče in kaj se želi sporočiti dotičnemu (največ do 25 besed samo osebnega ali rodbinskega značaja).

Na željo izpolni tiskovine strankam pisarna Rdečega križa v Ljubljani.

Bankovci po 10, 20 in 50 dinarjev so veljaven denar

Dogodilo se je, da so stranke odklonile sprejem papirnatega denarja po 10, 20 in 50 dinarjev, ki ga je Narodna banka v poslednjem času dala v promet. Glede na to se razglasa, da je novi papirnati denar po 10,

20 in 50 dinarjev izdala Narodna banka in ga je smatrati kot zakonito plačilno sredstvo. Tako vsi državni in druge uradi kakor tudi zasebniki ga morajo sprejemati kot zakonito plačilno sredstvo.

Prva živa bitja in prve rastline na zemlji

Naša zemlja ni bila zmerom primerna za obstoj bitij. Mnogi milijoni let so prešli, preden je v svojem razvoju dosegla stopinjo, ko se je moglo na njej naseliti življenje. Kakor vsi vemo, je življenje zlasti navezano na vodo in na določeno toplino. Ti pogoji pa so bili dani šele tedaj, ko se je zemlja iz žareče krogle s počasno ohladitvijo spremenila v temno zvezdo z otrdelo skorjo.

Ta razvoj je šel skozi različne stopinje. V prvih dobah ohladitve je bila toplina na naši premiščnici še tako visoka, da se tekoča voda ni mogla tvoriti in je plavala le v obliki velikanskih oblakov v zraku. Šele tedaj, ko se

je toplina dovolj znižala, so se spustili ti oblaki kot silni nalivi na tla. Toda zemlja skorja je bila še tenka, vročina v notranjosti je silila ven in ogrevala vodo.

Zelo malo je bilo tedaj rastlin in bitij, ki so lahko prenašala vročino, kakršna je tedaj vladala na zemlji. V vročih vrelih se dobi še danes večje ali manjše število takšnih rastlin. Glavne zastopnice tega tako zvanega vročevreličnega rastlinstva so modre alge, ki so dobile svoje ime po svojem modrem barvitu. Razen modrih alg so v vročih vrelih samo še neke bakterije.

Te bakterije so, kakor kaže, edine potomke

izogibajmo se nepremišljenih dejanj!

Pivnice, ki jih je v bližini postaje kar mrgolelo, so bile vse polne ljudi. Nazadnje so le odkrili manjši lokal, kjer so še našli nekaj prostora. Naročili so si skromno južino, dolgo so čakali, preden jim je lastnik, ki je bil ves zmeden, naročeno prinesel, potem jim pa jed še ni teknila. Ubili so bili od vožnje. Šele zdaj so prav začutili vso utrujenost, ki je udarila na dan, ko je dosedanja napetost popustila.

»Meni se kar oči same zapirajo,« je dejal Tone.

»Kaj misliš tu spati? Ne bomo utegnili,« ga je podražil Janez. »Sicer pa... kaj bi zdaj storili?«

»Duhovnikov naslov imaš, ne?« je rekla Zlata.

»Imam ga. Ali bi šli k njemu?«

»Najbolje bo. On nam bo svetoval, kaj naj storimo,« je rekel Tone. »Toliko moramo ostati v Parizu, da se malo odpočijemo.«

K sreči so iztaknili v bližini postaje taksi, ki jih je kmalu nato odpeljal proti stanovanju slovenskega duhovnika.

VII.

Obstali so v tesni ulici sredi mesta. Janez je izvoščku plačal, potem so se ozrli naokoli. Hiše so bile visoke, in blizu skupaj, da se je videl le majhen kos neba.

»V tej hiši stanuje,« je dejal Tone. »Pustimo tu v veži prtljago. Jaz jo bom varoval, vidva pa ga pojdiva polskat.«

Res so tako napravili. V četrtem nadstropju je na nekih vratih Janez odkril duhovnikovo posetnico.

IVAN SLATNAR

izseljenski duhovnik.

Pozvonil je. Čez nekaj časa so se v veži začuli koraki. Mlad fant je odprl.

»Vous desirez?«

»Ali je gospod župnik doma?« ga je kar po slovensko vprašal Janez.

Dobil je tudi slovenski odgovor:

»Ne, zdaj ga ni. Vrne se pa h kosilu. Kaj pa želite?«

Povedal mu je, odkod prihajajo in kaj bi radi.

»O vi ste tisti, ki ga je gospod župnik zadnjič poročil. Pravil je o tem. Saj je bil zjutraj na postaji zaradi vas, pa so mu rekli, da ne vedo, ali bo vlak sploh še prišel, in zato ni čakal, ker ima zdaj čez glavo dela. Ali ste kar brez prtljage? Se je mar tako mudilo?«

»Ne, še enega imava spodaj, ki varuje kovčge,« je povedal Jernej. »Ali naj vsi trije doli počakamo?«

»Kaj pa mislite! Vse skupaj spravite sem in še vaš tovariš naj pride!«

Janez je stopil v vežo in s Tonetom sta privlekla kovčge v četrto nadstropje.

»Še ena takšna pot, pa bom omagal,« je dejal Tone, ko je pozdravil duhovnikovega slugo.

Ta jih je odvedel vse tri v majhno sprejemnico in jim dejal, da jim bo skuhal čaja. Spustili so se v udobne naslanjače in čez pet minut je Martin že spal.

»Zdaj imam že malo več upanja,« je rekel Janez Zlata, ki se je tudi borila s spancem. »Samo, da izginemo čimprej odtod.«

Ura je šla na eno, ko se je začelo zvo-

nenje na vratih. Potem je Janez zaslišal znan glas. Predramil je Toneta.

V sprejemnico je stopil gospod Slatnar. Bil je v civilni obleki. Veselo je vse tri pozdravil in jih vprašal, kako se potovata.

»Zasililo je šlo,« je dejal Janez. »Vaš pomočnik je povedal, da ste bili na postaji.«

»Da, bil sem, pa niso nič vedeli, kdaj pride vaš vlak. Zato sem moral iti po dolžnosti. Saj veste, vsi se obračajo na mene in dela imam, da bi ga komaj zmogel, če bi imel deset rok.«

»Ali so za nas kaj našli?« je vprašal Tone.

»Težavno je. Pravih zvez ni. Včeraj sem vprašal na našem poslanstvu, pa še pri nekaterih drugih, a nihče ni ničesar vedel.«

»In kaj nam svetujete?«

»Pomeriti se moramo. Danes boste moji gostje, pa bomo imeli toliko časa, da vse pretehtamo. V Parizu ne bi ostali?«

»Ne.«

»Mislil sem si. Torej domov — ali pa kam na jug.«

»Najbolje bi bilo iti domov.«

»Pa bo najbrž bolj težavno. Meje so zaprte, kakor sem zvedel. Jutri bom vprašal na poslanstvu, kaj naj storim z vami.«

Po kosilu, ki jim je zdaj, ko so se čutili kolikor toliko varne, dobro teknilo, so pri črni kavi nadaljevali svoj pogovor. Duhovnik jih je vprašal, kako je s stanovanjem.

»Ničesar se nimamo, ker smo se takoj po prihodu odpravili k vam.«

»Za vaju bi že našel v delavskem domu kakšno posteljo, ne vem pa, kako bo z go-

tistih živih bitij, ki so v davnini lahko živele na zemlji. Ko se je zemlja površna čisto ohladila, so se ta bitja zatekla pač kot preostanki prvotnega življenja v vroče vrelece. Isto velja za takratno rastlinstvo. To bi se da-

lo sklepati tudi iz tega, da so stanice modrih alg nad vse preprosto zgrajene. Vsekakor predstavljajo rastlinoslovci modre alge na začetek rastlinskega razvoja.

Slavnostno okrašeno poslopje Kr. Civilnega Komisariata v Ljubljani

Nevsakdanji pojav v našem belem mestu je slavnostna okrasitev Civilnega Komisariata na Bleiweisovi cesti. V ponedeljek 21. t. m. popoldne so zaplapolale številne fašistične in državne zastave z obeh nadstropij. Zastave so

prav okusno razvrščene. Poleg državnih zastav zbuja posebno pozornost fašistični emblemi. Celotno poslopje je dobilo s tem res slavnostno lice.

Ivan Hribar je umrl

Ljubljana, aprila 18. t. m. je nenadno umrl eden izmed največjih Slovencev, mož, ki je bila z njim tesno zvezana vsa novejša slovenska zgodovina. Sele 15. februarja letos ga je ljubljansko vseučilišče počastilo z najvišjim odkovanjem; imenovalo ga je za častnega doktorja kot svojega soustanovitelja. Ob tej priliki smo še občudovali njegovo nenavadno duševno čilost, saj se je rodil 19. septembra l. 1851. in je bil v 90. letu starosti.

Ivan Hribar se je po nižji gimnaziji posvetil bančni službi, toda že zgodaj se je začel izredno marljivo uveljavljati v javnem

življenju. Takoj so se pokazale njegove politične sposobnosti, a kmalu tudi njegova pisateljska nadarjenost. V politiki je Ivan Hribar zastopal vseslovansko smer.

Posebne zasluge si je Ivan Hribar pridobil kot ljubljanski župan od leta 1896 do leta 1910. Njegova zasluga je, da je bila slovensčina uvedena v mestne urade. V dobi njegovega županovanja je dobila Ljubljana po potresu povsem novo lice in najvažnejše pridobitve. Ivan Hribar je zelo marljivo in odločno sodeloval tudi v deželnem in državnem zboru. Posebno skrb je posvečal zlasti vprašanju slovenskega šolstva in odločno se

spo. je rekel duhovnik in pogledal na Zlato.

»Najrajši bi bili vsi skupaj — če je le mogoče,« je dejal Janez.

»To ni mogoče, toda — čakajtel Tu blizu poznam slovensko družino, ki bo njo rada vzela pod streho za noč ali dve.«

»Zelo hvaležen vam bom, če to uredite,« je rekel Janez. »Ali bomo daleč narazen?«

»Ne, ne, dve ulici.«

Vsi so bili s tem zadovoljni. Domenili so se, da bo duhovnik takoj telefoniral v Delavski dom, kjer je bil hišni duhovnik in so mu zato radi ustregli, če je bilo le mogoče, Zlato pa bodo pod večer spravili k slovenski družini, ki se je sama ponudila, da bo vzela kakšnega našega begunca pod streho, če bo potrebno.

»Kaj boste pa popoldne?« je vprašal župnik. »Menda vas vse skupaj ne mika preveč, da bi si ogledovali Pariz.«

»Ne, ne, kar dovolj ga imamo,« je dejal Tone. »Sicer pa, — povejte nam, kaj se obeta.«

»Kaj se obeta? Težavno je reči. Nihče ne ve ničesar zanesljivega. Meni pa se zdi, da se Francozi ne bodo mogli dolgo držati. Pravijo, da so Angleži že skoraj odsekali in da jih mislijo vreči v morje ali pa zajeti. Če je to res, utegnemo imeti v štirinajstih dneh Nemce tu. Če se ne zgodi kakšen čudež...«

»Čudež?«

»Da, prav čudež bi moral biti.«

Vsi so umolknili. V mislih jim je bilo prav za prav ves čas isto, kar so zdaj sli-

šali, toda zdaj so to čuli prvič povedano jasno, brez ovinkov. Prej so zmerom skušali vse sami sebi razlagati tako, da končnega zaključka nekako ne bi razumeli, zdaj pa so vse jasno videli pred sabo.

»In kaj boste storili vi, gospod župnik?« je vprašal Janez.

»Ostal bom tu, kjer je moje mesto, pomagat bom kolikor bom mogel. To je moja dolžnost in opravil jo bom. Saj veste, kako nas je učenik učil!«

»In če pridejo Nemci v Pariz?«

»Bodo pač prišli. Ne bojim se jih. In smrti tudi ne.«

»Pogumni ste,« je dejal Tone. »Mi nismo toliko.«

»Z vami je drugače. Vas ne drži tu dolžnost. Delali ste tu in zdaj, ko ne morete več — ali pa nočete, saj je vseeno — lahko greste. Za pridne roke je dovolj dela povsod. Tudi doma... Doma največ. In tam vas bodo najbolj potrebovali. Domovina je sveta reč. Ne, to ni prazna beseda. Vsako gruda na njej je vredna več kakor tu najlepše polje.

Župnik je utihnil in jih pogledal.

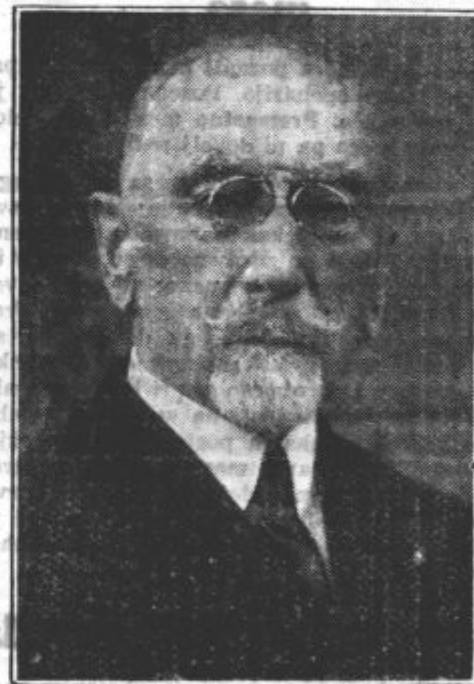
»Pomagat vam bom, kar bo v mojih močeh. Dosti morda ne bo, vsekakor pa več, kakor pa bi mogli sami doseči. In — morda pridem tudi jaz kmalu za vami. Čutim leta. Ali bom vsemu kos?«

»Boste, gospod župnik. Dovolj vere imate!« je rekel Janez in duhovniku stisnil roko.

(Dalje)

je boril za ustanovitev slovenskega vseučilišča. Ivan Hribar je bil tudi ustanovitelj številnih gospodarskih ustanov, kakor na primer Mestne hranilnice ljubljanske, ljubljanske kreditne banke in raznih podjetij.

Med svetovno vojno je bil interniran. Po vojni pa je bil podpredsednik Narodnega sveta v Ljubljani, pozneje nekaj časa tudi

poslanik kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Pragi, pokrajinski namestnik v Ljubljani in naposled senator.

Še zmerom se je zanimal za politično življenje in mnogo pisal. Njegovi »Spomini« so izredno pomemben prispevek za razumevanje slovenske zgodovine v zadnem polstoletju.

Slava njegovemu spominu!

X Grški kralj in vlada pobegnili iz Aten. Nemški poročevalski urad javlja: »Kakor je objavila agencija Reuter, so grški kralj Jurij, prestolonaslednik in novoimenovana grška vlada zapustili Atene. Kralj je izdal ob tej priliki razglas, v katerem trdi, da namerava nadaljevati vojno z otoka Krete.«

PREMALO ZA OSVOJITEV

Neki znamenit filmski igralec je šel nekoč z lepo mlado damo v neko kavarno in naročil zase konjak, za damo pa skodelico kave. Lepa dama je prekrizala noge in se nasmehnila.

»Pa si vendar ne domišljate, da me boste osvojili s skodelico kave?« je rekla dama.

»Prosim za damo dve skodelici kave,« je naglo naročil filmski igralec natakarkju.

ČUDNA VAS

Saljivec je šel pozimi skozi dolensko vas, pa so ga z vseh strani napadli psi. Hitro je hotel pobrati kamen, da bi pregnal neprijetne lajavce. Toda kamen je bil primrznal k zemlji in se ni dal odtrgati.

»Salamensko čudna vas je to,« je rekel sam pri sebi. »Kamni so privezani k tlom, pes pa pustijo prosto tekati okrog...«

V ŠOLI

Jerica je prvič v šoli. Med poukom nenadno potegne iz torbice kos kruha in ga začne otepati.

Učitelj to zapazi in pravi: »Jerica, daj kruh nazaj v torbico, boš jedla med odmorom!«

Jerica: »Saj mi ga ne bo zmanjkalo. Imam še en kos v torbi.«

PRI UČENJU SLOVNICE

Jakec se uči slovnico in sicer na tisti strani, ki govori o zdajšnjem, preteklem in prihodnem času. Starejša sestra Špela ga posluša in ga vpraša: »Jakec, kakšen čas je to?«

»Oče igra karte?«

»Izgubljen čas!« odvrne mati, ki je pravkar stopila v sobo.

Ženski vestnik

Kako spoznaš kakovost mesa

Gospodinja mora poznati meso, sicer jo pri nakupu lahko opeharijo. Posebne važnosti je pri mesu toličca. Premastno meso kvari želodec, pusto meso pa ni dovolj redilno.

Za spoznavanje dobrega mesa od slabega veljajo v splošnem tale navodila: Meso zdrave in spitate živine je kakor marmor prepleteno z mastjo. Toličca na zdravem mesu je bela in čvrsta, na bolnem pa rumena, mehka in vodena. Tudi mast stare živine je rumena. Zdravo meso je čvrsto. Če se ga dotaknemo, se prst komaj malo ovlaži. Bolno meso je mehko in mokrotno. Dobro meso se pri kuhanju malo skrči in ne izgubi dosti na svoji teži; slabo meso se zelo vkuha in postane znatno lažje. Bledovijoličasta barva mesa je znak, da žival ni bila zdrava. Temnordeča, skoraj črna barva pomenja, da žival ni bila zaklana, temveč je poginila. Dobro meso ima prav malo duha, bolno smrdi.

Kako se varuješ nahoda

Za nahodom, ki je pomladna bolezen, oboleva približno 75 odstotkov prebivalstva v našem podnebnju. Nahod je lahko kar nevarna bolezen, če se z njim preveč igraš, vendar pa so pri nas redki primeri, da bi nahod terjal smrt. Nekako odporni so postali ljudje v našem podnebnju zaradi pogostega obolenja za nahodom. Mnogo nevarnejši pa je nahod za narode na skrajnem severu. Eskimi bolehalo le zelo redko za to boleznijo, zato pa je pri njih navadno smrtna.

Nahod je katar nosne sluznice. Nosna sluznica je sestavljena iz posebnih stanic z gubami, ki se krčijo in širijo ter pri tem izločajo posebno sluz. Če so te gubice v gibanju, ne more priti do okuženja, ker sluz povzroči bolezen stalno odplavlja. Nosna sluznica je pogosto izpostavljena spremembam toplote. Če ni utrjena in če pride do ohladitve tako hitro, da se celice, odnosno celice, ne morejo dovolj hitro prilagoditi, se ustavi gibanje gubic tako, da se povzročitelj bolezni naseli v sluznici. Okuženje se pojavi z draženjem živčnih koncev v nosni sluznici tako, da začnemo kihati. Poveča se krvni obtok in sluznica oteče, kar otežuje dihanje. Sledi močno izločanje vodene tekočine, ki se tretji ali četrti dan začne spreminjati v gostejši sluzni zelenorumenkasti izloček. Devetega dne se nahod navadno konča.

Po cevi, ki veže oko z nosom, pride pogosto okužitev na oko, toda bolj nevarno je vnetje srednjega ušesa. Včasih nastane tudi vnetje v čelni in nosni duplini. Če nastopi to, je potrebna vselej zdravniška pomoč.

Iz tega je razvidno, da je nahod lahko veliko nevarnejša bolezen, kakor navadno sodimo. Zato je potrebna velika previdnost. Najboljše je, da se utrdimo proti nahodu, kar je zelo preprosto, vendar mnogi tega ne vedo. Ko se zjutraj umivate, izplakujte nosnice s hladno vodo. V začetku izplakujte nosnice z mlačno vodo, potem pa s čedalje hladnejšo. Ne izpostavljajte se tudi naglim izpremembam toplote. Oblačite se tako, da se ne boste znojili in da bo obleka zmerom dovolj topla. Varujte se alkohola, pa tudi tobačnega dima in drugih par, ki dražijo nosno sluznico. Tudi presuhi zrak v stanovanju ni priporočljiv. Zato postavljajte na peč posode z vodo. Varujte se tudi zaprašenih prostorov. V času, ko je nahod zelo razširjen, izplakujte nos in grejte vodo s primernim dodatkom razkuževalnih sredstev. Nahod se pogosto posreči pregnati z uživanjem vode z majhnim dodatkom joda, ali če se dobro oznojimo po lipovem čaju, toplih obkladkih ali aspirinom. Seveda pa moramo paziti, da se oznojeni ne prehladimo. Pri oznojenju je treba ležati dobro odet v postelji.

Za kuhinjo

Regrat je izredno zdrava pomladna solata, ki pa nam služi tudi kot prikuha. Ima mnogo rudninskih snovi in zbuja tek, ker draži prebavne železe. Posebno dober je regrat, ki rase v pečeni zemlji ali kar v pesku, ker je bolj bel kakor travniški. Tudi po krtinah nabran regrat je izvrsten. Regrat jemo v solati s krompirjem, fižolom ali lečo. Mnogim ugaja regrat, zabeljen s slanino. To napraviš tako, da razpuščeno slanino z ocvirki vred prevreš z vinskim kisom in poliješ regrat. Regrat tudi lahko skuhamo v slani vodi, ga odcedimo, popoprano, potresemo s sesekljanim česnom in peteršiljem ter polijemo z vročim presnim maslom. Dalje je regrat zelo okusen, če ga oblijemo s tole omako: Sesekljaj zelen peteršilj, drobnjak, prav malo krebujice, strok česna, dve peresci žajblja in vršček timeza; primešaj dobrega namiznega olja, soli in vinskega kisa. Namesto da regrat kuhamo, zadošča tudi, če ga samo oblijemo z vročo vodo in ga hitro odcedimo. Kuhanemu regratu smo namreč že odvzeli precej redilnih snovi. Regrat lahko pripravimo naposled tudi na isti način kakor špi-načo.

Kislico, ki rase po travnikih, lahko uporabljamo v kuhinji na več načinov. Sesekljano kislico potresemo s ščepom sladkorja in majhno količino soli ter jo namažemo na kruh vrhu sirovega masla ali domačega sira, pomešanega s sirovim maslom in kisló smetano. Kislico uporabljamo dalje pri zelenjavni juhi. Drobnó sesekljano kislico jemo tudi na krompirjevi in fižolovi solati in na solati iz govejega mesa. Kislica pospešuje obtok in čiščenje krvi. Na želodec in na živce deluje krepilno. Presno sesekljano, z oljem in limonovim sokom pripravljeno kislico naj uživajo ljudje, ki imajo izpuščače ali kako drugače nečisto kožo.

Praktični nasveti

Prva pomoč pri omedlevici. Pri omedlelem človeku, ki mu obraz in ustnice poblede, je prva pomoč v tem, da ga vodoravno zlekneš, če le mogoče tako, da ima glavo niže (zaradi lažjega dotoka krvi), odpreš vse tiste dele obleke, ki ga tesne (ovratnik, pas in drugo) in kar najbolj poskrbiš za dohod svežega zraka (odpri okna). Šele nato pride obilvanje z mrzlo vodo, drgnjenje s kolinsko vodo, kislom ali francoskim žganjem (ne v oči), morda tudi z vonjavo soljo, salmalkom in podobnim. Vino, konjak, črna kava in čaj pridejo na vrsto šele tedaj, ko se je bolnik že zavedel. Če mu med omedlevico vlivaš tekočino v usta, se bolnik lahko še zaduši. Najboljše pa je, da čim prej pokličeš zdravnika, zakaj omedlevica utegne biti včasih nevarna.

Trmasti otroci so za starše šiba božja. Prav nič ni zavidati staršem, če imajo neubogljive in skrajno trmaste otroke, ki nalašč storijo vse drugače, kakor želita ali zahtevata oče in mati. Pri takih otrokih je treba trmo in neubogljivost odpraviti zlepa, da otrok tega niti ne čuti. Če pa je trma že nekaka duševna bolezen, je treba pri starših skrajne potrpežljivosti in spretosti. Včasih ne škoduje, če pustiš otroka čutiti, kako zle posledice ima pogosto trma. Mirno premišljeno je treba take otroke navaditi na razumno gledanje na življenje, da ne bodo v zlo sebi in svoji okolici, ko dorastejo.

Na galoše moraš paziti. Čeprav galoše niso umazane, jih je treba čistiti. Namazati jih moramo s posebno mažo za galoše, ki jo dobimo v drogeriji, ali pa z belo masno mažo za čevlje. Če so pa umazani, jih najprej dobro obrišemo z vlažno krpo. Ko so suhi, jih dobro obrišemo s suho krpo in jih namažemo. Ko so namazani, jih še ne obdrgnemo do svetlega. Šele tik pred obutjem jih zdrgnemo, da se svetijo. V galoše denemo, kadar jih ne nosimo, časopisni papir, da ostanejo lepo napete. Nikdar ne pustimo v galošah čevljev, čeprav jih z galošami vred sezujemo. Galoše tudi ne smejo biti nikdar blizu peči ali na solncu. Tega galoše ne prenesejo in prehitro izgube trpežnost. Najtemnejši prostor v stanovanju je primeren zanje. Galoše je treba čistiti tudi znotraj. Vzamemo krpico z jeshivo vodo in obdrgnemo galoše znotraj, a potem jih vsaj en dan ne smemo obuti. Preden poleti pošljemo galoše na počitek do jeseni,

jih moramo očistiti, kakor smo zgoraj navedli, in jih nato zaviti v svilen papir ter položiti v najtemnejši kot omare.

Naši na tujem

Iz kolonij slovenskih rojakov v Ameriki

Cleveland, marca
V Clevelandu je preminil rojak Franc Avsec v starosti 65 let. Doma je bil iz Belec cerkve na Dolenjskem in je prišel v Ameriko pred 40 leti. Zapušča ženo Jožefino, rojeno Hočevarjevo, pet sinov in tri poročene hčere. Istotam je umrla Helena Lukančeva po nevarni operaciji. Rajnika je bila doma iz Trebnjega na Dolenjskem. Njeno deklško ime je bilo Helena Silova. V Ameriko je prišla pred 29 leti. Zapušča moža, sina in oet hčera. V Clevelandu je po dolgi bolezni na svojem domu umrla rojakinja Ana Čampova, rojena Petričeva v starosti 66 let. Doma je bila iz Črnca pri Velikih Laščah. V Ameriko je prišla pred 48 leti. Mož ji je umrl pred dvema letoma. Zapušča dve hčeri in dva sinova. V Clevelandu je po dolgi bolezni umrl rojak Alojzij Steblaj v starosti 65 let. Doma je bil iz Gradeža pri Turjaku in je prišel v Ameriko pred 40 leti. Zapušča ženo Angelo, rojeno Skuljevo, štiri sinove in eno hčero. V Clevelandu je umrl Alojz Walter v starosti 35 let. Doma je bil s Trebanjskega vrha. V Ameriko je prišel pred 20 leti. Zapušča tri brate in pet sester. V Clevelandu je umrl rojak Franc Pirnat v starosti 56 let. Doma je bil iz Velikih Poljan pri Ribnici na Dolenjskem. V Ameriko je prišel pred 35 leti. Zapušča ženo Marijo, rojeno Levstikovo, hčerko in polbrata. V Clevelandu je preminila Marija Opalkova. Zadelá jo je srčna kap. Doma je bila iz Št. Vida nad Ljubljano in je prišla v Ameriko pred 26 leti. Zapušča moža Martina in dva sinova.

V New Yorku je na svojem stanovanju umrl rojak Anton Maglica, ki je bolehal že dolgo časa za nadubo. Doma je bil blizu Voloske in je bil po poklicu kočijaž. Dočakal je lepo starost 73 let.

V Pittsburgu se je pri sankanju ubil 17-letni Stanko Smrdel. Rodil se je v Dobrem polju pri Trnovem.

V Loraini je umrl Jurij Marino v starosti 63 let. Istotam je umrla po kratki bolezni rojakinja Ana Kosova v starosti 70 let. Rajnika se je najprej ponesrečila na domu, potem pa jo je pritisnila še pljučnica. Doma je bila z Vrhnike pri Ljubljani in je prišla v Ameriko pred 37 leti. Zapušča moža. V Peoriji je umrl rojak Ivan Majdič v starosti 73 let. Doma je bil iz Čemšenika pri Trojanah. Zapušča ženo in sina.

V Washoeu je umrla Julija Otoničarjeva v starosti 49 let. Pokojna se je rodila v Dolenji vasi pri Ribnici na Dolenjskem. V Ameriko je prišla pred 26 leti. Zadelá jo je bila srčna kap. Zapušča moža in dve hčeri.

V West Frankfurtu je umrl Gašpar Madžer v starosti 71 let. Doma je bil iz Zalega loga in je prišel v Ameriko pred 38 leti. Zapušča ženo, dva sinova, dve hčeri in brata.

V Bridgeportu je umrla Frančiška Šoštariceva vdova. Doma je bila od Ljutomera na Stajerskem. V Ameriki je živela okoli 27 let.

V Pueblu je umrla Neža Jaklovič, stara 80 let. Zapušča moža, eno sestro in več bližnjih sorodnikov v Leadvilleu.

V Herrietti se je na svoji farmi ustrelil v glavo Mihael Habjan. Stel je 61 let. Doma je bil iz Kranjske gore. Bil je samski in je živel v Ameriki 37 let.

V Sheboyganu je umrl Anton Prime. Stel je 52 let in je prišel v Ameriko pred 40 leti. Zapušča tri brate in štiri sestre.

V Willardu je po daljši bolezni umrl rojak Ivan Stancar.

V Milwaukeu je umrl rojak Nikolaj Vrbnik iz Šoštanja na Stajerskem.

Potniški promet na železniških progah

De nadaljnje odredbe vozijo dnevno redno na-
stopni potniški vlaki:

LJUBLJANA — ZIDANI MOST:

Vlaki z odhodom iz Ljubljane ob 5.30, 9.20, 13.30 in 18.15, s prihodom v Zidani most ob 6.54, 10.34, 14.50 in 19.40. V obratni smeri vozijo vlaki z odhodom iz Zidanega mosta ob 7.37, 11.55, 16.40 in 20.23 ter s prihodom v Ljubljano ob 9.03, 13.23, 18.12 in 21.57.

ZIDANI MOST — BREŽICE:

Vlaki z odhodom iz Zidanega mosta ob 7.40, 11.54 in 20.25, ter s prihodom v Brežice ob 8.50, 12.45 in 21.17.

V obratni smeri vozijo vlaki z odhodom iz Brežice ob 5.43, 9.54 in 13.45 ter s prihodom v Zidani most ob 6.46, 10.55 in 14.40.

ZIDANI MOST — SLOV. BISTRICA:

Vlaki z odhodom iz Zidanega mosta ob 7.03 in 15.01 ter s prihodom v Slov. Bistrico ob 8.33 in 16.33.

V obratni smeri pa vlaki z odhodom iz Slov. Bistrice ob 9.56 in 18.36 ter s prihodom v Zidani most ob 11.31 in 20.02. Omogočeno je tudi potovanje do Maribora Studencev s prestopanjem med Slov. Bistrico in Pragerskem, kjer imajo vlaki nadaljnji priključek za odosno iz Maribora.

ZIDANI MOST — CELJE:

Vlak z odhodom iz Zidanega mosta ob 11.13 ter s prihodom v Celje ob 11.52.

V obratni smeri pa vlak z odhodom iz Celja ob 6.58 ter s prihodom v Zidani most ob 7.29.

LJUBLJANA — LITLJA:

Vlak z odhodom iz Ljubljane ob 4.48 ter s prihodom v Litljo ob 5.22.

V obratni smeri pa vlak z odhodom iz Litlje ob 5.48 ter prihodom v Ljubljano ob 6.35.

LJUBLJANA — ZALOG:

Vlaki z odhodom iz Ljubljane ob 10.25, 12.20, 14.20 in 19.20 ter s povratkom iz Zaloga ob 10.50, 13.35, 14.59 in 19.41.

LJUBLJANA — BOROVI VIADUKT:

Vlaki z odhodom iz Ljubljane ob 6.10, 12.20 in 18.29, s prihodom do borovniškega viadukta ob 6.44, 12.50 in 19.05, ter z odhodom od viadukta ob 6.50, 12.53 in 19.10 ter s prihodom v Ljubljano ob 7.20, 13.26 in 19.40.

LJUBLJANA — OTOČE BREZJE:

Vlaki z odhodom iz Ljubljane ob 5.40, 11.50 in 17.25 ter s prihodom v Otoče Brezje ob 6.58, 13.04 in 18.40. Pri povratku pa z odhodom iz Otoč Brezja ob 7.00, 13.47 in 18.52 ter s prihodom v Ljubljano ob 15.15 in 20.00.

Na progi Ljubljana—Kranj vlak z odhodom iz Ljubljane ob 13.28 in prihodom v Kranj ob 14.18 s zvezo na Trzin ter v obratni smeri vlaki z odhodom iz Kranja ob 6.36 in 11.25 ter s prihodom v Ljubljano ob 7.22 in 12.15.

LJUBLJANA — KAMNIK MESTO:

Vlaki z odhodom iz Ljubljane ob 5.28, 11.10, 13.40 in 18.44, ter s prihodom v Kamnik mesto ob 6.18, 12.01, 14.32 in 19.38. Pri povratku pa z odhodom iz Kamnika mesto ob 6.40, 12.23, 17.23 in 20.05 ter s prihodom v Ljubljano ob 7.36, 13.15, 18.20 in 21.00.

KRANJ — TRZIC:

Vlaki z odhodom iz Kranja ob 7.25, 14.20 in 18.30 ter s prihodom v Trzin ob 8.04, 14.49 in 18.59. Pri povratku pa z odhodom iz Trzica ob 5.52, 10.49 in 18.00 ter s prihodom v Kranj ob 6.21, 11.15 in 18.27.

LJUBLJANA — VRHNIKA trg:

Vlaki z odhodom iz Ljubljane ob 7.45, 14.00 in 19.10 ter s prihodom na Vrhniko trg ob 8.20, 14.35 in 19.45. Pri povratku pa z odhodom s Vrhnike trga ob 6.10, 12.17 in 17.05 ter s prihodom v Ljubljano ob 6.46, 12.52 in 17.44.

LJUBLJANA — METLIKA:

Vlaki z odhodom iz Ljubljane ob 5.25, 13.36 in 18.50, s prihodom v Novo mesto ob 7.37, 15.54 in 21.07 ter s prihodom v Metliko ob 8.55, 17.14 in 22.29 ter s povratkom iz Metlike ob 5.02, 11.28 in 17.30. Iz Novega mesta ob 6.20, 12.47, 18.55 ter prihodom v Ljubljano ob 8.36, 15.01 in 21.00.

LJUBLJANA — NOVO MESTO:

Vlak z odhodom iz Ljubljane ob 7.50 in s prihodom v Novo mesto ob 10.07 ter s povratkom iz Novega mesta ob 4.27 in prihodom v Ljubljano ob 6.50.

GROSUPLJE — KOČEVJE:

Vlaki z odhodom iz Grosupljega ob 6.13, 14.29 in 19.43 ter s prihodom v Kočevje ob 7.55, 16.10 in 21.19.

V obratni smeri pa vlaki z odhodom iz Kočevja ob 4.10, 12.20 in 17.40 ter s prihodom v Grosuplje ob 5.53, 14.05 in 19.20.

SEVNICA — ŠT. JANŽ — TREBNJE:

Vlaki z odhodom iz Sevnice ob 8.30, 16.47, 19.21, z odhodom iz Št. Janža na Dolenjskem ob 5.49, 14.56, 17.30 in s prihodom v Trebnje ob 6.40, 9.36, 18.20 in 20.30.

V obratni smeri pa vlaki z odhodom iz Trebnje ob 7.13, 13.48, 18.58 in 20.50, s prihodom v Št. Janž ob 14.51, 17.20 in 21.39 ter s prihodom v Sevnice ob 8.13, 15.20 in 20.10.

NOVO MESTO — STRAŽA-TOPLICE:

Vlaki z odhodom iz Novega mesta ob 5.21, 7.45, 10.15 in 16.02 ter s povratkom iz Straže-Toplice ob 5.52, 8.13, 12.14 in 17.12.

ROGATEC — CELJE:

Vlak z odhodom iz Rogatec ob 5.15 in s prihodom v Celje ob 6.38 ter s povratkom iz Celja ob 7.15 in s prihodom v Rogatec ob 9.01.

ROGATEC — GROBELNO:

Vlaki z odhodom iz Rogatec ob 14.23 in 17.52 ter s prihodom v Grobelno ob 15.28 in 18.58.

V obratni smeri pa vlaki z odhodom iz Grobelnega ob 16.02 in 21.04 ter s prihodom v Rogatec ob 17.02 in 22.03.

CELJE — VELENJE odn. GORNJI DOLIC:

Vlaki z odhodom iz Celja ob 7.42, 16.02 in 19.40 ter s prihodom v Velenje ob 8.53, 17.11 in 20.50 odnosno v Gornji Dolici ob 9.27.

V obratni smeri pa vlaki z odhodom iz Velenja ob 5.36, 8.57 in 17.30 odnosno iz Gornjega Dolica ob 16.53 ter s prihodi v Celje ob 6.43, 10.03 in 18.42.

POLJČANE — SLOV. KONJICE:

Vlaki z odhodom iz Poljčan ob 11.05 in 18.55

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

ter s prihodom v Slov. Konjice ob 11.53 in 19.43 ter s povratkom iz Slov. Konjic ob 9.07 in 14.12 ter s prihodom v Poljčane ob 9.55 in 15.00.

SLOV. KONJICE — ZREČE:

Vlaka z odhodom iz Slov. Konjic ob 7.24 in 12.35 ter s povratkom iz Zreč ob 8.09 in 13.16.

SLOV. BISTRICA — SLOV. BISTRICA MESTO:

Vlaki z odhodom iz Slov. Bistrice ob 10.02, 16.42 in 18.42 ter s povratkom iz Slov. Bistrice mesta ob 8.15, 16.11 in 18.15.

Zanimivosti

× Angležem gre samo za čas. Nemški poročevalski urad javlja: Po vsem svetu je izzval način, kako so Angleži poročali o vojni v Jugoslaviji, velikansko pozornost. Angleška propaganda je namreč priznala, da je Angliji vojna v Jugoslaviji prav samo za to, da bi pridobila na času in medtem morda dobila pomoč iz Zedinjenih držav. Tako prikazovanje položaja odkriva spet vso sramotnost angleških plutokratov. Angležem ni bilo nikdar do tega, da bi se borili za katerokoli balkansko državo, temveč so samo hoteli pridobiti na času. Angleži zdaj že onih 14 dni, kolikor so trajali boji v Jugoslaviji, označujejo zaradi pridobitve na času kot svoj uspeh, vseeno pa jim je, da je bila pri tem država uničena in da je padlo spet mnogo žrtev.

× Carigrad se prazni. Stefanji poroča: Civilno prebivalstvo je začelo zapuščati Carigrad. Računajo, da je že nad 100.000 oseb zapustilo Carigrad. Te dni so imeli v Carigradu vaje za protiletalsko obrambo in za obrambo proti padalcem.

× Pogreb cigana, ki je bil zmerom pošten. Pri Kraljevem Gradcu je umrl v starosti 73 let ciganski konjski mešetar Karel Beroušek, mož, ki se je ponašal s tem, da je živel vedno pošteno in da ni bil nikoli kaznovan. Cigani so ga zelo spoštovali. Njegovega pogreba se je udeležila velika množica ciganov. Vencev je prejel šestdeset in so jih v posebnem vozu vozili pred zlatim pogrebnim vozom, ki so ga vlekli štirje vranci. Pokopan je bil kot katoliški kristjan.

× Lepotec s 50 zaročenkami. Pred dnevi je policija v Bukarešti prijela nekega Waldemara Crijanovskega. Možak je začel svojo pot kot natakareček, pozneje je bil brivec in je postal plesalec. Bil je lep po zunanosti, kar je izkoriščal in zašel na čisto pustolovska pota. Najrajši je nastopal kot vojaški zdravnik. Tako opremljen si je iskal zaročenk. Prav za prav so se mu ponujale kar same. Mimogrede je uganjal vsakovrstna sleparstva. Tako si je zaslužil s sleparstvi nad več kakor 50 zaročenkami že davno dvanajst let ječe. Ko so v njegovem

stanovanju izvršili preiskavo, so našli mnogo zanimivih reči. Odpeljali so za cel tovarni avto dot, med drugim šest popolnih oprem za neveste in nekoliko kilogramov ljubezenskih pisem. Lepi Waldemar pa ni bil le zapeljivalec ženskih src, temveč tudi oče. Že prve dni preiskave se je javila mati njegovega dva meseca starega otroka, ki živi v največji bedi. Tudi temu dekletu je obljubil Crijanovski zakon, ji odnesel vse prihranke v znesku 60.000 lejev, nato jo zapustil. V njenem stanovanju je našla policija celo zbirko časopisnih izrezkov o Waldemarovih junaštvi in fotografij iz tiralic. O tem pa ni vedela nesrečnica ničesar, ker ni znala brati.

× Kako so živele ruske princeze v starih časih. Ruski pisec Čudakov opisuje v svojem spisu »Car Peter I. Veliki«, kako so živele ruske princeze v starih časih. Noben samostan ni mogel biti skromnejši in pobožnejši, kakor so bile podstrešne sobice, kjer so preživljale svoje dneve ruske princeze v popolni osamljenosti, molitvah in postu ali pa pri ročnih delih in nedolžnih zabavah s služničadjo. Nikoli ni tuje oko pogledalo v njihove sobe. Samo patriarh in najbližji sorodniki carskih princez so imeli dostop do njih. Njih zdravniki, poklicani samo v primeru hude bolezni, niso smeli videti obraza bolne princeze. V dvorno kapelo so prihajale po posebnih skritih hodnikih in v kapelici so sedele tako, da jih ni mogel nihče videti. Če so šle v cerkev mimo palače ali če so se peljale kam na izlet, kar se je zgodilo le redkokdaj, so se peljale zmeraj v pokritih kočijah za zastrtimi okni. Carske princeze tudi niso nikoli prisostvovala dvornim svečanostim. Samo na pogreb svojega očeta ali matere so smele iti. Za krsto so stopale zastrte, tako da nihče ni videl njihovih obrazov. Ljudstvo je poznalo princeze samo po imenih, ki so se izgovarjale v cerkvah med molitvami za vladarsko hišo, ali pa po miloščini, ki se je delila v njihovem imenu med siromake. Obsojene po strogih običajih na strogo samotarsko življenje so poznale posvetno življenje samo iz pripovedovanja svojih služabnic. Vse so umirale po večini v visoki starosti kot device. Omožiti se niso smele, ker v Rusiji zanje ni bilo ženinov, s tujimi princji se pa niso mogle moštiti v prvi vrsti zaradi razlike v veri.

× Močan potres v Mehiki. Dne 15. t. m. popoldne so občutili v glavnem mestu Mehike močan potres. Več hiš je bilo poškodovano. Med drugim se je zrušilo več nadstropij neke velike zgradbe. V predmestju Santi Mari je nastal poleg tega velik požar. Zvečer so se potresni sunki ponovili. Število človeških žrtev še ni znano. Potres je skoraj čisto uničil mehiško mesto Colima, ki ima 22.000 prebivalcev. Tudi drugi kraji v okolici mesta so zelo trpeli. Nastali so veliki gozdni požari.

× Zaklad v zidni razpoki. Neki bukareštanski odvetnik je prijavil policiji, da je v njegovi odsotnosti izginilo iz njegovega stanovanja 90.000 lejev v bankovcih in 48 zlatnikov v vrednosti 400.000 lejev. Sum je padel na potujočega prodajalca Anghela Constantina, ki je bil nenadoma izginil. Po nalogu policije so orožniki v njegovem domačem kraju pri Crajovi izvršili preiskavo, v njegovi hiši in so v duplini v zidu res našli vse zlatnike kakor tudi 67.000 lejev v bankovcih. Constantinov oče je navedel, da n-u je zaklad prinesel sin iz Bukarešte, za 23.000 lejev, kolikor jih je manjkalo, pa je kupil par volov in nekaj potrebnih reči. Kmalu potem so prijeli Constantina samega in ta je izpovedal, da mu je neka neznana dama, ko je pri njem kupovala citrone, položila za ritek v prazno košaro. Zavitek je opazil šele tedaj, ko je bila dama že proč. Ko ga je opazil in zagledal njegovo vsebino, je dobil od razburjenja naravnost srčne krče. Zaklad mu je prinesel soloh samo nesrečo in skrbi in vesel je, je dejal, da mu ga je policija končno odvzela. Policija si zdaj prizadeva, da bi izsledila skrivnostno damo.

× Rajbojnik med rastlinami. Imamo živali, ki so rastlinofedel, a imamo tudi rastline, ki se preživljajo z živalmi in jim pravimo mesojede. Najpožrešnejša mesojedna cvetica je solnčna rosica. Kakor je nežno in ljubko njeno ime, tako je tudi njena barva prav lepa in rdeča in z njo privablja nase žuželke. Kakor hitro se metulji, čebela ali muha usede na cvetico, izloči ta nežna solnčna rosica neko lepljivo tekočino iz sebe in ujame neprevidno žuželko. Čim bolj se žuželka brani otepa, tem bolj globoko se pogreza v cvetlično čašo in ne more več zbežati. Zdaj se cvetlični listi uklenejo ujetje žuželke in jo počasi zadušijo.

× Drobne zanimivosti. Če sta človek in šimpanz enako težka, je šimpanz štirikrat močnejši od človeka. — Če bi ne bilo ptic, ki pokončavajo mrčes in plevel, bi človeštvo čez 10 let sploh ne moglo več živeti na zemlji. — Mravlje dočakajo precej veliko starost. Pri nekaterih vrstah mravelj živi kraljica tudi nad 10 let. Delavke žive štiri do pet let, samci pa približno tako dolgo kakor troti pri čebelah. Najhuji mraz na severnem tečaju znaša 60 stopinj pod ničlo. — Preizkušnje so pokazale, da imajo ženske nižjo toplino kakor moški. Če primerjamo žensko in moškega enake starosti, višine in teže, ima ženska za 10 odstotkov nižjo toplino kakor moški. Saharska puščava v Afriki je skoro tako velika kakor vsa Evropa.

× Sirovo maslo rase na drevju. V Južni Ameriki rase drevo, iz katerega sadov, ki so podobni orehom pridobivajo olje, ki je potem, ko je očiščeno, enakega okusa kakor sirovo maslo. Različni rastlinoslovci v Evropi so že poskušali to drevo zasaditi po naših krajih, vendar se jim ni posrečilo, da bi začelo drevo cvesti. Samo v rastlinskem vrtu v Hamburgu se je posrečilo vzgojiti tako drevo toliko, da rodi tudi majhne sadove.

× Katera so najlepša ženska leta. Neki danski list je vprašal svoje čitatelje, kdaj je po njihovem mnenju ženska v najlepših letih. Najiskreneje je odgovoril čitatelj, ki je napisal: »Najlepša ženska starost je 34 let. Ali hočete vedeti zakaj? Ker je to starost moje žene. Če bi bilo moji ženi 24 let, bi odgovoril, da je to najlepša starost ženske.« S tem je povedal ali hotel povedati, da so naziranja o najlepših letih v življenju ženske pač zelo različna. Večina čitateljev pa ni bila tako iskrena in odločila se je za 30letno žensko. »V teh letih,« je odgovoril neki profesor, »je ženska še dovolj mlada, da zna

uživati življenje, pa tudi dovolj stara, da more vse trezno presoditi in da je nobena strast ne more predaleč zavesti. Mlada je tudi še dovolj, da je moškim všeč, in dovolj stara, da zna njihovo ljubezen ohraniti, česar mlajše ženske ne znajo.«

IŠČEM DVA KONJA RJAVCA

»Bubi«, star 8 let, visok 160 cm, objem 175 cm, žig št. 13.
»Pram«, star 7 let, visok 153 cm, objem 170 cm, žig št. 14.
Najditelj dobi nagrado 2000 Din. — Fr. Slamič, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6

Kaj Vas čaka

Kakšna bode Vaša starost, služba, zdravje, izboljšanje eksistence s pomočjo grafologije. — Grafologija Vam odkrije vse Vaše napake karakterja, dobre lastnosti, spomni boste Vaše prijatelje, zahrbtniš, sovražnike, Vašo usodo, poslovanje, dolžnosti, spekulacije, loterijsko spekuliranje, ljubezen, zakonsko življenje.

Vse to dobite popotoma brezplačno ako kupite najnovejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. — Knjiga je zelo velikega pomena za Vaše življenje. Pošljite še danes rojstne podatke in vsa važnejša vprašanja, katera Vas zanimajo za Vaše bodoče življenje, ter din 30 za knjigo na moj natančen naslov, P. T. KARMAH, ZALEC. — Denar se pošlje v zaprej na čekovni račun 17455.

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo s najhujimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 30.—, po pošti din 50.—, 2 steklenici po pošti din 85.—, 3 steklenice po pošti din 115.—.

Preizkušen redlini prašek

REDIN ZA PRAŠICE

Pri malih prašičkih pospešuje »REDIN« prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih boleznih. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19.— din, 3 zav. po pošti 35.— din, 4 zav. po pošti 43.— din. Mnogo zahvalnih pisem. Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a, Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34. Na deželi pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

„Drava“ je prava zavarovalnica malega človeka

MARIBOR, Sodna ulica 1, v lastni palači.
Glavno zastopstvo: Ljubljana, Pražakova ul. 8/1 in v Subotici, Manojlovičeva 5.

Domači zavarovalni zavod — zavaruje za smrt in doživetje — za doto in gospodarsko osamosvojitvev — za rento, starostno preskrbo, preužitek in pokojnino. Denar zavarovancev (njihova premijska rezerva) je varno naložen.

Kdor želi sebi in svojem dobro, se zavaruje pri »DRAVI«!

Zhatevajte prospekte in obisk zastopnikov! Iščemo zastopnike in potnike za vse kraje.

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

ZAHTEVAJTE TAKOJ NAJNOVEŠI CENIK IN VZORCE!

Sternbecki
CELJE 21